

PROGRAMMABEGROTING2021PURMEREND

2021-2024

DE PARAGRAFEN

1 Lokale heffingen

ALGEMEEN

Op basis van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten bevat de paragraaf lokale heffingen ten minste:

1. de geraamde inkomsten;
2. het beleid ten aanzien van de lokale heffingen;
3. een overzicht op hoofdlijnen van de diverse heffingen;
4. een aanduiding van de lokale lastendruk;
5. een beschrijving van het kwijtscheldingsbeleid.

De baten met betrekking tot de lokale heffingen bedragen in € 1.000:

Soort	2021
Onroerendezaakbelasting gebruikers	2.084
Onroerendezaakbelasting eigenaren	12.118
Roerende woon- en bedrijfsruimtebelastingen	12
Afvalstoffenheffing	12.922
Reinigingsrecht	80
Rioolheffing	7.706
Parkeerbelastingen	3.726
Reclamebelasting	150
Bedrijveninvesteringszones	83
Precariobelasting	214
Hondenbelasting	418
Leges	2.510
Lijkbezorgingsrechten	327
Marktgelden	119
Toeristenbelasting	50
Totaal baten	42.519

HET BELEID TEN AANZIEN VAN DE LOKALE HEFFINGEN

Het beleid voor de uitvoering van heffing en invordering van de lokale heffingen is gericht op het waarborgen van kwaliteit en continuïteit tegen zo laag mogelijke kosten (efficiency). Daarbij wordt er op een lastendrukverdeling gelet en wordt zoveel mogelijk het profijtbeginsel toegepast. Als uitgangspunt geldt dat de lokale lasten jaarlijks worden verhoogd voor inflatie. Voor de onroerende zaakbelastingen wordt het consumentenprijsindexcijfer van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) van januari van het voorafgaande jaar als basis gebruikt. Het CBS heeft het inflatiepercentage van januari 2020 vastgesteld op 1,8%. Als onderdeel van de keuzes bij de vaststelling van de begroting 2021 wordt voorgesteld om voor 2021 ook een indexering van 1,8% toe te passen op de overige heffingen (leges, hondenbelasting, precariobelasting, toeristenbelasting, parkeervergunningen).

KOSTENTOEREKENING EN KOSTENDEKKENDHEID

Voor de lokale heffingen geldt als wettelijke norm dat deze niet boven het niveau van kostendekkendheid uit mogen komen.

Tabel kostendekkendheid 2021

bedragen x € 1.000	Afvalstoffen heffing	Riool heffing	Wabo leges
Kosten taakveld(en), inclusief (omslag)rente	9.196	4.809	1.422
Inkomsten taakveld(en), exclusief heffingen	80	-	-
Netto kosten taakveld	9.116	4.809	1.422
Toe te rekenen kosten straatreiniging en regionale brandweer	742	742	129
Overhead inclusief (omslag)rente	1.871	1.006	395
Btw	1.275	777	
Totale lasten	13.004	7.334	1.946
Opbrengst heffingen	12.922	7.706	1.946
Dotatie aan voorziening	-	372	-
Onttrekking aan voorziening	82	-	-
Totale baten	13.004	7.334	1.946
Dekkingspercentage	100	100	100

Een overzicht op hoofdlijnen van de diverse heffingen

Onroerendezaakbelastingen (OZB)

De OZB bestaat uit een eigenarenbelasting voor woningen en een eigenaren- en een gebruikersbelasting voor niet-woningen.

Roerende woon- en bedrijfsruimtebelastingen (RZB)

Deze belasting wordt ook wel de roerendezaakbelasting genoemd, vanwege de aanvulling op en de gelijkenis met de OZB. Deze belasting wordt geheven op alle roerende zaken zoals woonschepen, woonwagens en kiosken. De heffingspercentages zijn gelijk aan die van de OZB.

Afvalstoffenheffing

De gemeente is verplicht tot het inzamelen van huishoudelijke afvalstoffen. Voor de dekking van de kosten wordt afvalstoffenheffing geheven. Het tarief van de afvalstoffenheffing wordt gebaseerd op de kosten van onder andere inzet van personeel en materieel, verwerkingstarieven van afvalstromen en toerekening van overhead.

Reinigingsrecht

Reinigingsrecht wordt nog uitsluitend geheven van bedrijven voor het ondergronds inzamelen van bedrijfsafval. Het tarief van het reinigingsrecht wordt gebaseerd op de kosten van onder andere inzet van personeel en materieel, verwerkingstarieven van afvalstromen en toerekening van overhead.

Rioolheffing

Gemeenten zijn verantwoordelijk voor het beheer van het afval- en regenwater en het verwerken van overtollig grondwater. De heffing mag maximaal kostendekkend zijn en alleen worden gebruikt voor de dekking van de kosten die in de wet genoemd zijn. Voor de beoordeling van de kostendekkendheid stellen wij periodiek het Gemeentelijk Rioleringsplan op. In Purmerend is de heffingsgrondslag voor eigenaren een vast bedrag per aangesloten eigendom. De heffingsgrondslag voor gebruikers is gekoppeld aan het waterverbruik in kubieke meters (m³). Hierbij is gekozen voor een tarief per hele eenheid tot 300 m³. De raad heeft besloten dit niet verder te differentiëren, gezien de dan flink stijgende perceptiekosten versus het relatief kleine voordeel voor de inwoners.

Parkeerbelastingen

Parkeerbelastingen zijn te onderscheiden in een belasting voor feitelijk parkeren en een belasting voor parkeervergunningen. Beide dienen ter regulering van het parkeren, zoals vastgesteld in het parkeerbeleid. De handhaving door middel van de naheffingsaanslag is de zogenaamde fiscalisering van parkeerboetes. Dit geldt

alleen voor het parkeren bij automaten waarbij geen of onvoldoende parkeergeld betaald is. Jaarlijks wordt het maximumtarief van de naheffingsaanslag vastgesteld door het Rijk.

Precariobelasting

Precariobelasting wordt geheven van degene die een voorwerp of voorwerpen op voor de openbare dienst bestemde gemeentegrond heeft, dan wel degene voor wie dat voorwerp/die voorwerpen op voor de openbare dienst bestemde gemeentegrond aanwezig is. De gemeente voert jaarlijks een inventarisatie uit aan de hand waarvan de precariobelasting wordt opgelegd.

Hondenbelasting

Hondenbelasting is van oorsprong een regulerende belasting ter beperking van het aantal honden. Omdat er sprake is van een belasting geldt hier geen maximumtarief en/of spelregel ten aanzien van kostendekkendheid. De geraamde kosten van het hondenbeleid zijn overigens nagenoeg gelijk aan de geraamde baten in verband met hondenbelasting.

Reclamebelasting

De opbrengst van reclamebelasting wordt na aftrek van de perceptiekosten onder voorwaarden beschikbaar gesteld aan de Stichting Binnenstad Ondernemersfonds Purmerend. Reclamebelasting wordt geheven in een vastgesteld gebied voor openbare aankondigingen die zichtbaar zijn vanaf de openbare weg.

Bedrijveninvesteringszones

De opbrengsten van de bedrijveninvesteringszones Koemarkt en Wormerplein worden na aftrek van de perceptiekosten onder voorwaarden beschikbaar gesteld aan de BIZ Stichting Koemarkt en de BIZ Vereniging Wormerplein. De hoogte van de BIZ bijdrage voor de ondernemers aan de Koemarkt is afhankelijk van de hoogte van de WOZ waarde van het bedrijfspand. De BIZ bijdrage voor de ondernemers aan het Wormerplein is een vast bedrag.

Leges

Voor reisdocumenten, rijbewijs en akten burgerlijke stand bepaalt het Rijk het maximaal te heffen bedrag. De overige leges worden verhoogd met het consumentenprijsindexcijfer van het CBS. Afwijken van dit percentage is mogelijk, wanneer de kostenontwikkeling voor de afzonderlijke activiteiten dit noodzakelijk maakt.

Lijkbezorgingsrechten

Lijkbezorgingsrechten worden onder meer geheven voor het gebruik van de aula, het begraven van stoffelijke overschotten en het bijzetten van asbussen in de urnenmuur. Purmerend streeft hierbij naar kostendekkende tarieven, waarin rekening is gehouden met de kosten van het onderhoud van de gemeentelijke begraafplaats. In 2020 heeft er een onderzoek plaatsgevonden naar de hoogte van de tarieven en de mate van kostendekkendheid. Het onderzoek wijst uit dat de tarieven niet geheel kostendekkend zijn. Bij de belastingmaatregelen 2021 wordt voorgesteld een aantal tarieven te verhogen en een aantal tarieven toe te voegen zodat nagenoeg volledige kostendekkendheid wordt gerealiseerd.

Marktgelden

Marktgelden worden geheven op zowel reguliere weekmarkten als incidentele marktdagen en bestaan uit tarieven voor het plaatsen van marktkramen en het parkeren bij markten.

Toeristenbelasting

Toeristenbelasting wordt geheven voor het houden van verblijf met overnachting tegen vergoeding binnen de gemeente voor personen die niet in de Basisregistratie personen zijn ingeschreven als inwoner. Degene die gelegenheid tot verblijf biedt is belastingplichtig en kan de belasting verhalen op degene die verblijf houdt.

EEN AANDUIDING VAN DE LOKALE BELASTINGDRUK

Om een indicatie te geven van de lokale belastingdruk houden we rekening met de volgende belastingsoorten: OZB, afvalstoffenheffing en rioolheffing. Voor OZB kan bij woonschepen worden gelezen: belastingen op roerende woon- en bedrijfsruimten. De OZB en de afvalstoffenheffing zijn op alle huishoudens van toepassing, de rioolheffing alleen voor percelen die op de riolering zijn aangesloten. We geven de lokale belastingdruk aan voor:

- eenpersoonshuishoudens in een eigen woning
- eenpersoonshuishoudens in een huurwoning
- meerpersoonshuishoudens in een eigen woning
- meerpersoonshuishoudens in een huurwoning

Voor de berekening van de OZB is uitgegaan van de gemiddelde woningwaarde in Purmerend. Deze bedraagt in 2020 € 261.000.

Bedragen in euro's	Eenpersoonshuishoudens		Meerpersoonshuishoudens	
	Eigen woning	Huurwoning	Eigen woning	Huurwoning
2020	€ 765	€ 398	€ 765	€ 398
2021	€ 802	€ 427	€ 802	€ 427
Wijziging	€ 37	€ 29	€ 37	€ 29

Rangordeoverzicht woonlastenmonitor 2020

Gemeente	Bedrag 2020	Rangorde 2020	Rangorde 2019
Nederland gemiddeld	776		
Alkmaar	621	14	14
Hoorn	733	90	171
Heerhugowaard	731	88	88
Den Helder	771	147	137
Edam-Volendam	761	126	144
Wormerland	890	315	335
Purmerend	764	131	136
Beemster	988	358	357
Waterland	789	179	188
Zaanstad	859	281	306
Landsmeer	904	325	336

Bron: Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (COELO).

Een beschrijving van het kwijtscheldingsbeleid

Voor belastingplichtigen met lage inkomens bestaat de mogelijkheid van gehele of gedeeltelijke kwijtschelding van de belasting. Kwijtschelding is alleen mogelijk voor de afvalstoffenheffing en de rioolheffing. Kwijtschelding is mogelijk wanneer aan de voorwaarden van de Invorderingswet 1990 is voldaan, met dien verstande dat wij uitgaan van 100% van de relevante bijstandsnorm. Richtlijnen voor het verlenen van kwijtschelding staan in het Besluit gemeentelijk kwijtscheldingsbeleid van 12 februari 2013.

2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

DOELSTELLING

De paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is om niet begrote kosten te dekken. Door de beschikbaarheid van weerstandsvermogen hoeft bij een financiële

tegenvaller in de begrotingsuitvoering niet direct tot een bezuiniging te worden overgegaan. Onderscheid wordt gemaakt tussen incidenteel en structureel weerstandsvermogen. Het eerste is bedoeld voor éénmalige tegenvallers en het tweede voor structurele tegenvallers. Het begrip weerstandsvermogen is als volgt gedefinieerd:

Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen:

A. De weerstandscapaciteit, zijnde de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken.

B. Alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie.

RISICO'S

Voor een goed begrip van wat er onder risico's valt en wat niet, zijn de onderstaande vuistregels behulpzaam:

Kortingen op algemene en specifieke uitkeringen

Voor kortingen op algemene (het gemeentefonds) en specifieke uitkeringen geldt dat deze worden ingeschat en verwerkt in de begroting.

Kosten

Voor gebeurtenissen waarvan het zeker is dat ze zich voor gaan doen en waarvan de omvang ook bekend is, worden voorzieningen ingesteld. Bij het weerstandsvermogen kunnen deze kosten derhalve buiten beschouwing worden gelaten. Hetzelfde geldt voor kosten waarvan de omvang minder goed is in te schatten, maar waarvoor wel een bestemmingsreserve is ingesteld. Dit is bijvoorbeeld het geval voor de resterende boekwaarde van buiten gebruik te stellen onderwijspanden en de sanering van asbest.

Kleine risico's

Voor kleine risico's geldt dat de financiële betekenis hiervan niet zodanig materieel is dat hiermee rekening moet worden gehouden bij de bepaling van het benodigde weerstandsvermogen. In de begroting is een post onvoorzien opgenomen van € 50.000 om gedurende het jaar niet begrote uitgaven op te vangen. We hebben het dan niet over reguliere afwijkingen bij de uitvoering van de begroting. Hiervoor geldt dat meerdere malen per jaar er bijstelling van de begroting plaatsvindt.

Rampen en crisis

Voor rampen en crisissituaties geldt dat er een scala aan beheersmaatregelen is getroffen. Dit betreft enerzijds het rampenplan waarmee aangegeven wordt hoe een (dreigende) ramp of crisis te lijf wordt gegaan en anderzijds is er sprake van een verzekerd risico en voor zover dit niet het geval is zal worden teruggevallen op de Rijksoverheid. Uiteraard kan er sprake zijn van een financieel nadeel voor de gemeente. De omvang hiervan is niet vooraf in te schatten. Voor zover het in de beïnvloedingssfeer ligt van de gemeente wordt via de weg van vergunningen en periodieke toetsing gezorgd voor het minimaliseren van de risico's.

OMVANG WEERSTANDSCAPACITEIT

Tot de weerstandscapaciteit worden de algemene reserve, stille reserves en de onbenutte belastingcapaciteit gerekend. In het onderstaande overzicht staan de afzonderlijke onderdelen beschreven en wordt aangegeven of en voor hoeveel deze onderdelen bijdragen aan de beschikbare weerstandscapaciteit.

Overzicht beschikbare weerstandscapaciteit

Onderdeel/Omvang/Duiding	Telt mee voor
Onderdeel: Stille reserves	€ 0
Omvang: Maximaal € 2.000	
Duiding: De te verkopen panden en gronden waar bij de verkoop een netto boekwinst kan worden gerealiseerd. Omdat de boekwinst al is verwerkt in de begroting is hier geen bijdrage aan de beschikbare weerstandscapaciteit. Daarnaast is de werkelijke waarde van ons aandelenbezit vele malen hoger dan de	

Onderdeel/Omvang/Duiding	Telt mee voor
<p>nominale waarde zoals deze, conform het BBV, in de balans is opgenomen. Het gaat om de aandelen BNG en HVC. Deze aandelen zijn echter niet vrij verhandelbaar. Het is dan ook niet mogelijk om deze waarde daadwerkelijk te cashen, althans niet op dit moment. Wij tellen de berekende waarde dan ook niet mee voor de bepaling van onze weerstandscapaciteit. Bovendien ontvangen wij voor deze aandelen dividend. Het verkopen van de aandelen leidt dan ook tot structureel lagere inkomsten.</p>	
<p>Onderdeel: Onbenutte belastingcapaciteit Omvang: Circa € 7.661 Duiding: Het verschil tussen het belasting OZB in Purmerend en 120% van het landelijk gemiddelde. Tot het niveau van 120% zal hoe dan ook geen sprake zijn van toelating tot artikel 12. Het zijn extra (structurele) middelen die gegenereerd kunnen worden door de gemeentelijke belastingen en rechten te verhogen. De onbenutte belastingcapaciteit is niet meegeteld als beschikbare weerstandscapaciteit. De tarieven voor de overige heffingen zoals de afvalstoffenheffing en de rioolheffing zijn volledig kostendekkend.</p>	€ 0
<p>Onderdeel: Bestemmingsreserves Omvang: Circa € 19.773 Duiding: De bestemmingsreserves hebben een specifiek door de raad vastgesteld bestedingsdoel. Deze doelen zijn bewust gekozen, de reserves zijn daarmee volledig geprogrammeerd. De omvang van de bestemmingsreserves schommelt. Op basis van de besluiten die in de begroting zijn verwerkt blijft de omvang redelijk gelijk. Zowel voor de bestemmingsreserve sociaal domein als voor de bestemmingsreserves ruimtelijk (wonen en gronden) geldt dat deze ook gebruikt kunnen worden voor de afdekking van risico's. De risico's zijn voor beide onderdelen, met uitzondering van de grondexploitatie Baansteer Noord, niet apart meegeteld omdat deze voldoende zijn afgedekt. Om deze reden wordt ook de omvang van de reserves niet meegeteld als beschikbare weerstandscapaciteit.</p>	€ 0
<p>Onderdeel: Algemene reserve Omvang: € 23.803 (exclusief fusie uitkering, fusie Beemster en mogelijke uitgifte Bano) Duiding: In de periode tot en met 2024 stijgt de reserve en zal rond het niveau van € 35,6 miljoen uitkomen</p>	€ 23.803
Beschikbare weerstandscapaciteit eind 2021	€ 23.803

KANSEN

Naast het benodigde weerstandsvermogen voor risico's zijn er ook kansen.

MEEGEWOGEN FINANCIËLE RISICO'S

Wat valt er onder risico's en wat niet?

Kortingen op algemene en specifieke uitkeringen

Kortingen op algemene (het gemeentefonds) en specifieke uitkeringen worden ingeschat en verwerkt in de begroting. Het weerstandsvermogen is nadrukkelijk niet bedoeld als buffer hiervoor. De begroting moet hier dus op inspelen. Dat geldt ook voor risico's van het onvolledig kunnen declareren van uitgaven op specifieke uitkeringsregelingen. Deze risico's kunnen we vooraf inschatten en hierop de administratieve organisatie aanpassen.

Kosten

Voor gebeurtenissen waarvan het zeker is dat ze ontstaan en waarvan de omvang ook bekend is, stellen we voorzieningen in. Bij het weerstandsvermogen kunnen we kosten derhalve buiten beschouwing laten. De voorzieningen zijn ook daadwerkelijk op orde.

Rampen en crisis

Voor rampen en crisissituaties is een scala aan beheersmaatregelen getroffen. We hebben een rampenplan waarin staat hoe te acteren bij een (dreigende) ramp of crisis en een verzekerd risico (zo niet, dan vallen we terug op de Rijksoverheid). Uiteraard kan er sprake zijn van een financieel nadeel voor de gemeente. Hoeveel kunnen we vooraf niet inschatten. Onze inspanningen zijn er hoe dan ook op gericht om een dergelijke schade te voorkomen, dan wel te minimaliseren. Voor zover binnen onze beïnvloedingsfeer, zorgen we via vergunningen en periodieke toetsing voor het minimaliseren van risico's.

Voor bepaling van de wenselijke omvang van het weerstandsvermogen hebben we de financiële risico's in kaart gebracht. Bij deze risico's hanteren we een ondergrens van € 100.000. Risico's daaronder lichten we hier verder

niet toe, omdat het een lange reeks van kleine risico's betreft. Daadwerkelijk opgetreden risico's komen terug als afwijking in de programmarekening ter verklaring van het resultaat.

De risico's die we bij deze paragraaf meenemen zijn de niet reguliere, strategische, niet kwantificeerbare risico's. De reguliere risico's staan immers in de begroting. Veelal kunnen we deze via een verzekering afdekken. Bij deze risico's geldt dat we kunnen inschatten of het risico zich daadwerkelijk zal manifesteren en de omvang van het risico.

Om de risico's op te vangen, zijn verschillende maatregelen mogelijk:

- Bijstelling van de geldende beleidskaders, hierdoor kunnen we de uitvoeringskosten beperken. Dit kan bijvoorbeeld door de grenzen te verhogen waarboven de gemeente een bijdrage verleent.
- Inkomstenverhogende maatregelen nemen wanneer risico's zich manifesteren op onderdelen met kostendekkende dienstverlening.
- Frequent(er) toetsen of het risico zich al voordoet en zo goed mogelijk maatregelen treffen ter beheersing van onzekerheden. Deze maatregel kunnen we inzetten op die onderdelen waarvan de gemeente de uitkomst niet kan sturen, maar waarvan we de uitkomsten wel kunnen volgen. Doel van de maatregel is dan om te voorkomen dat 'ongemerkt' de begroting en de werkelijkheid uiteen groeien en er nadelen optreden.

In de opstelling is niet afgewogen of alle risico's zich gelijktijdig kunnen en zullen voordoen. De risico's zijn daarom opgeteld. Zodra risico's zich daadwerkelijk manifesteren wegen we af of we structurele maatregelen moeten nemen.

BENODIGD WEERSTANDSVERMOGEN

Het totaal aan benodigd weerstandsvermogen schatten we in op € 14,8 miljoen. In onderstaande tabel staan de actuele onderwerpen en is aangegeven of we voor dit onderwerp rekening houden met het benodigd weerstandsvermogen. Ook staat hier welke beheersmaatregel we kunnen inzetten om het risico zoveel mogelijk te verkleinen of uit te schakelen. In de omschrijving is het toegelicht als de huidige inschatting afwijkt van de inschatting in de begroting.

De coronacrisis leidt tot meerkosten en inkomstenderving. Deze kunnen vooralsnog onvoldoende goed worden ingeschat. Enerzijds is onvoorspelbaar hoe de pandemie zich ontwikkelt en hoe het (inter)nationale pakket aan maatregelen om het verloop van de pandemie te beïnvloeden zich in de loop der tijd ontwikkelt. Anderzijds is nog onvoldoende duidelijk in hoeverre de gemeente financieel zal worden gecompenseerd door het Rijk. Het financiële risico dat de gemeente loopt a.g.v. de coronacrisis is dan ook niet gekwantificeerd. De pandemie kan worden beschouwd als een natuurramp en is daarmee onderdeel van het structurele risico op financiële schade als gevolg van een (natuur)ramp.

In de omschrijving is toegelicht waarom de huidige inschatting afwijkt van inschatting in de begroting 2020-2023.

Onderwerp/omschrijving/beheersmaatregel	Huidige opname (x € 1.000)
Onderwerp: Participatiewet-inkomensdeel Omschrijving: Gemeenten ontvangen een budget van het Rijk via een specifieke rijksuitkering (BUIG). Hiervan worden de bijstandsuitkeringen betaald. In 2018 en 2019 was er sprake van een overschot (resp. 5% en 7%) en ook 2020 zal waarschijnlijk nog positief kunnen worden afgesloten (1%). In de berekening is al rekening gehouden met de coronacrisis. De ontwikkelingen voor 2021 e.v. zijn op dit moment zeer onzeker, maar dat geldt voor alle gemeenten in Nederland. In het meest negatieve scenario loopt Purmerend voor 2021 een risico van € 3,7 mln. Verwacht wordt dat het Rijk inspeelt op de huidige ontwikkelingen. Voor het risico wordt uitgegaan van een bedrag van € 1,0 mln (gelijk aan 2020). Beheersmaatregel: Dit risico is ongewijzigd ten opzichte van de begroting 2020.	€ 1.000
Onderwerp: Koepelvrijstelling Werkom	€ 150

Onderwerp/omschrijving/beheersmaatregel	Huidige opname (x € 1.000)
<p>Omschrijving: Op dit moment loopt er een discussie tussen Werkom en de belastingdienst met betrekking tot de aangevraagde koepelvrijstelling. Indien de aanvraag niet (volledig) wordt toegewezen bestaat er het risico dat een deel van de btw voor Werkom niet wordt gecompenseerd en dat zij dit in rekening moeten brengen (als kostenverhoging) bij de gemeente Zaanstad en Purmerend. Voor Purmerend bedraagt dit risico € 150.000 per jaar.</p> <p>Beheersmaatregel: Er worden geen aparte beheersmaatregelen ingezet. Dit risico is gewijzigd ten opzichte van de begroting 2020.</p>	
<p>Onderwerp: Wmo, Jeugdwet en Participatiewet</p> <p>Omschrijving: Binnen de beleidskaders kunnen zich sprongen in de uitgaven voordoen doordat voor specifieke inwoners plotseling dure voorzieningen moeten worden getroffen. Specifieke risico's die zich voordoen zijn een stijging van het aantal aanvragen door de invoering van het abonnementstarief en de verplichte tariefsverhogingen in het kader van de loonstijgingen in de zorg. Hiervoor is in de begroting weliswaar ruimte opgenomen, maar er is nog onvoldoende ervaring met hoe dit uitpakt.</p> <p>Beheersmaatregel: Voor de risico's is een bestemmingsreserve ingesteld. De bestemmingsreserve bevat daarnaast ook ruimte voor transformatie en innovaties in de uitvoering. Daarmee is het risico voorlopig afdoende afgedekt.</p>	€ 0
<p>Onderwerp: Asbestsaneringen</p> <p>Omschrijving: In een aantal gemeentelijke panden, waaronder onderwijsgebouwen, is asbest toegepast. Naar de aanwezigheid van asbest en de mogelijkheden tot sanering is meerdere malen onderzoek gedaan. In een aantal gebouwen is de aanwezige asbest niet verwijderd en kan dit alleen gebeuren als bouwkundige werkzaamheden plaatsvinden. Zolang deze werkzaamheden niet plaatsvinden is er een risico. Als een situatie zich voordoet, worden de werkzaamheden opgepakt en de begroting aangepast. De omvang laat zich niet goed wegen. Als stelpost wordt daarom rekening gehouden met € 0,5 miljoen.</p> <p>Beheersmaatregel: Er worden geen aparte beheersmaatregelen ingezet. Dit risico is ongewijzigd ten opzichte van de begroting 2020.</p>	€ 500
<p>Onderwerp: Proeftuin aardgasvrije wijken</p> <p>Omschrijving: De particuliere woningen zijn zeer verschillend qua inrichting en installatie en daarmee ook de te verrichten werkzaamheden en de te ramen kosten. Een volledig inzicht in de consequenties voor de uitvoeringskosten ontbreekt. De kosten kunnen hierdoor hoger uitvallen. Omdat er ook woningen zijn waarvan de kosten iets lager uitvallen is de kans op overschrijding van de totale kosten beperkt. Er is een kleine kans dat schadeclaims over de uitvoeringswerkzaamheden voor rekening van de gemeente komen. Om inwoners te ontzorgen treedt de gemeente desgevraagd op als opdrachtgever. Dit kan een klein risico geven indien hierdoor schade ontstaat die niet verhaald kan worden op het uitvoerende bedrijf. In vrijwel alle woningen is nog asbest aanwezig. Naar verwachting kan contact met asbest worden vermeden, maar dit is niet in alle gevallen zeker. Als vooraf blijkt dat uitvoering niet mogelijk is, zal uitvoering van de werkzaamheden pas mogelijk zijn als de eigenaar voor sanering heeft zorg gedragen. Als de werkzaamheden zijn aangevangen en er blijkt sprake te zijn van onvermijdelijk asbestcontact, zal dit de uitvoeringskosten aanzienlijk kunnen doen stijgen.</p> <p>Beheersmaatregel: Binnen de ramingen van de werkzaamheden is vanwege de onzekerheden rekening gehouden met een post onvoorzien van 20%. Mocht dit niet afdoende blijken te zijn, kan het college er voor kiezen om minder woningen dan gepland aardgasvrij te maken ten einde binnen de raming te blijven. Dit risico is ongewijzigd ten opzichte van de begroting 2020.</p>	€ 50
<p>Onderwerp: MeerjarenOnderhoudsPlan (MJOP's) vastgoed</p> <p>Omschrijving: Het huidige MJOP is niet meer actueel en voldoet niet meer aan de eisen. In de begroting is rekening gehouden met de financiële uitkomsten van het huidige MJOP. Er is niet altijd sprake van een transparante situatie met betrekking tot (onderhouds)kosten en opbrengsten. Als gevolg hiervan ontstaan ook financiële risico's. Professioneel beheer en sturing op dit gebied is noodzakelijk.</p> <p>Beheersmaatregel: Er is gestart met het opstellen van een nieuw plan met behulp van externe expertise. Hierbij wordt ook de wettelijke verplichting van verduurzaming van onroerend goed meegenomen. Verwacht wordt dat dit plan eind 2020 beschikbaar komt. Op dit moment kunnen de financiële gevolgen van dit nieuwe plan nog niet ingeschat worden. Dit risico is ongewijzigd ten opzichte van de begroting 2020.</p>	p.m.
<p>Onderwerp: Grondexploitaties</p> <p>Omschrijving: Voor elke grondexploitatie zijn twee macro-economische risico's berekend. Ten eerste het effect van 5% kostenstijging over de nog geraamde uitgaven. Ten tweede het effect van 2 jaar vertraging van de geraamde opbrengsten als gevolg van het niet kunnen uitgeven van bouwrijpe kavels. Beide macro-economische effecten zijn opgeteld € 1,32 miljoen. Daarnaast zijn per grondexploitatie projectspecifieke risico's berekend, totaal € 4,02 miljoen. Per grondexploitatie wordt dit nader toegelicht in het Meerjaren Programma Grondexploitaties (MPG).</p> <p>Beheersmaatregel: Per grondexploitatie zijn specifieke maatregelen genomen om het beslag op het weerstandsvermogen te beperken. De omvang van dit risico is gewijzigd ten opzichte van de begroting 2020.</p>	€ 5.340
<p>Onderwerp: Lokaal referendum</p> <p>Omschrijving: De omvang van dit risico is ongewijzigd ten opzichte van de begroting 2020.</p>	€ 240

Onderwerp/omschrijving/beheersmaatregel	Huidige opname (x € 1.000)
Beheersmaatregel: Niet van toepassing.	
Onderwerp: AVG Omschrijving: Sinds de AVG op 25 mei 2018 in werking is getreden, is er veel gebeurd op privacygebied. De AP controleert en deelt dwangsommen en boetes uit. Burgers dienen klachten in (bij de AP en bij de FG) en stellen gemeenten bij de rechter aansprakelijk voor door het verkeerd verwerken van hun persoonsgegevens ontstane schade. Tot nu toe zijn de toegekende schadevergoedingen beperkt tot € 500. De dwangsommen en boetes lopen echter in de tonnen en internationaal zelfs in de miljoenen (in Duitsland heeft een woningcorporatie een boete gekregen van € 14,5 miljoen euro voor het niet AVG-proof zijn van hun computersysteem. Systemen met soortgelijke manco's draaien ook bij de gemeente Purmerend). Beheersmaatregelen: De gemeente heeft in de afgelopen 1,5 jaar stappen gemaakt in het meer AVG-proof werken. Zo is de compliance structuur (inclusief de werkgroepen privacy) grotendeels ingericht. Verwerkersovereenkomsten komen steeds vaker bij het sluiten van een contract tot stand in plaats van naderhand. Aan de soort vragen van medewerkers valt af te leiden dat de bewustwording in de organisatie gegroeid is. Er zijn echter nog genoeg punten waarop risico's gelopen wordt. Denk bijvoorbeeld aan het feit dat er nog maar 1 DPIA is afgerond, terwijl er inmiddels veel meer verwerkingen aan een DPIA onderworpen hadden moeten worden; klachten van burgers, het ontstaan van datalekken. Het risico is moeilijk in geld uit te drukken, doordat de bedragen behoorlijk uiteen lopen. Het risico wordt gesteld op p.m. en is t.o.v. de begroting 2020 gewijzigd.	p.m.
Onderwerp: Loon/prijsstijgingen Omschrijving: In de begroting is rekening gehouden met de laatst afgesloten cao met een looptijd tot 1 januari 2021. Voor de jaren na 2021 is rekening gehouden met een stijging voor lonen inclusief werkgeverslasten van 3 procent per jaar. De stijging van de loonkosten is afhankelijk van de landelijke cao afspraken en de wijzigingen in de werkgeverslasten zoals de werkgeversbijdrage in de pensioenpremie. Het ABP heeft reeds aangegeven dat de pensioenpremie onder druk ligt en dat er naar verwachting een extra verhoging in 2021 aanstaande is. Het effect hiervan is pas eind 2020 bekend, maar medio 2020 wordt een stijging verwacht per 1-1-2021 van 1,54%. Vooralsnog gaan wij er vanuit dat de indexering van 3% per jaar voor loon en premies voldoende is hetgeen betekent dat voor de financiële gevolgen van een nieuwe cao per 1-1-2021 krap 1,5% beschikbaar is voor loonstijgingen in de begroting. Een afwijking van 1% geeft een extra last van ruim € 0,6 miljoen. Voor prijsstijgingen op de begrote materiële budgetten is het uitgangspunt dat deze binnen de bestaande budgetten worden opgevangen. Dit betekent dat de (meerjaren) budgetten niet automatisch worden aangepast aan het inflatiepercentage. Alleen waar dit noodzakelijk is verhogen wij het budget met de verwachte prijsstijging. Gezien ons gekozen uitgangspunt kunnen wij in 2021 en volgende jaren geconfronteerd worden met prijsstijgingen, waarmee niet of onvoldoende rekening is gehouden om de hieruit voortvloeiende hogere lasten op te kunnen vangen. De tarieven voor het lopende jaar zijn vastgesteld en pas per januari van het volgende jaar kunnen deze worden verhoogd. Voor de algemene prijsstijgingen blijft de inflatie naar de actuele situatie 1,5% meerjarig. Voor deze prijsstijgingen wordt een bedrag van € 1,0 miljoen aangehouden (1,5% van € 66,7 miljoen). De omvang van dit risico is gewijzigd ten opzichte van de begroting 2020. Beheersmaatregel: Het hogere loon- en prijsniveau wordt in de begroting verwerkt. Hierdoor blijft er minder ruimte over voor nieuwe beleidskeuzes of zal er zelfs moeten worden bezuinigd als er geen sluitende meerjarenbegroting kan worden opgesteld.	€ 1.600
Onderwerp: Pensioenpremies bestuurders Omschrijving: De pensioenvoorziening voor (ex-)bestuurders is bij een externe partij ondergebracht. Voor de pensioenen van (ex-)bestuurders worden jaarlijks premies gestort. Als gevolg van de dalende rentestanden kunnen eerdere afkoopsommen en betaalde premies ontoereikend blijken voor de dekking van de pensioenverplichting. Omdat de rekenrentes uitgaan van een voortschrijdend gemiddelde, kan deze rente nog verder dalen. De kans op een verdere daling is voor de korte termijn (de komende jaren) nog steeds substantieel. In 2020 is een extra storting benodigd van circa € 384.000 zodat het opgebouwde tegoed conform het benodigde tegoed is. In het benodigde weerstandsvermogen wordt rekening gehouden met een verdere daling van de rekenrente. De omvang van dit risico is gewijzigd ten opzichte van de begroting 2020. Beheersmaatregel: Er is geen beheersmaatregel tegen de ontwikkelingen op de geldmarkt.	€ 250
Onderwerp: Wachtgeld wethouders Omschrijving: Na het aftreden van wethouders, voor het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd is er een recht op wachtgeld. Voor ex-wethouders die momenteel recht hebben op wachtgeld heeft de gemeente een voorziening gevormd en zijn de lasten afgedekt. Indien een lid van het huidige college zijn/haar functie neerlegt dan ontstaat er een nieuwe verplichting. De maximale wachtgeldverplichting voor de vijf wethouders van de gemeente bedraagt circa € 1,1 miljoen. Eind 2021 zijn er i.v.m. de fusie met Beemster nieuwe gemeenteraadsverkiezingen. Het is onwaarschijnlijk dat het volledige college tegelijkertijd aftreedt, niet wordt herbenoemd en volledig gebruik maakt van het recht op wachtgeld. De omvang van dit risico is niet gewijzigd ten opzichte van de begroting 2020. Beheersmaatregel: Er is geen aparte beheersmaatregel getroffen. Indien een bestuurder gebruik maakt van wachtgeld wordt de maximale wachtgeldverplichting in de loop van het jaar van aftreden gestort in een	€ 1.000

Onderwerp/omschrijving/beheersmaatregel	Huidige opname (x € 1.000)
wachtgeldvoorziening. Indien sprake is van een terugkeerrecht in een betaalde functie voor het aanvaarden van het ambt, kan de wachtgeldverplichting lager worden ingeschat dan het maximum.	
Onderwerp: Renterisico Omschrijving: De gemeente trekt langlopende leningen aan om in de eigen financieringsbehoefte te voorzien. De ontwikkelingen in de stad staan niet stil en de bedrijvigheid is overal te voelen. De jaarlijkse kosten van de financieringsbehoefte (rentelasten) worden bepaald door de omvang van de bestaande leningenportefeuille, de financieringsbehoefte als gevolg van voorgenomen investeringen en de van toepassing zijnde rentetarieven. De afgelopen jaren waren niet voldoende liquiditeiten beschikbaar zodat het nodig was om op de kapitaalmarkt leningen aan te trekken. In de financieringsbehoefte houdt Purmerend rekening met een jaarlijkse lichte stijging van de rente met 0,1%. Bij een netto jaarlijkse financieringsbehoefte van circa € 40 miljoen en een stijging van de rente van 1% bedraagt de toename van de rentelasten jaarlijks structureel circa € 0,4 miljoen. Voor de waardering van het risico wordt uitgegaan van een bedrag van € 1,6 miljoen. De omvang van dit risico is niet gewijzigd ten opzichte van de begroting 2020. Beheersmaatregel: Via het zogeheten renteomslagpercentage worden de rentelasten toegerekend aan de programma's waarvoor sprake is van een financieringsbehoefte. Het renteomslagpercentage wordt berekend op basis van de uitgangspunten van de door de raad vastgestelde begroting. Verder wordt de financieringsbehoefte periodiek meerjarig bepaald en wordt beoordeeld of incidenteel dan wel structureel tot afdekking van het renterisico dient te worden overgegaan.	€ 1.600
Onderwerp: Vennootschapsbelasting Omschrijving: Met de invoering van de "Wet modernisering Vpb-plicht overheidsondernemingen" kunnen activiteiten van de gemeente vanaf 2016 belastingplichtig worden voor de vennootschapsbelasting (Vpb). De gemeente heeft met de grondexploitaties voorsnog één activiteit die kwalificeert als onderneming voor de vpb. Ondanks dat de grondexploitaties kwalificeren als Vpb-onderneming, zal dit naar verwachting niet direct leiden tot een vpb-belastingdruk. Op basis van een doorrekening van de Meerjarenprognose Grondexploitaties 2018 ontstaat mogelijk na 2026 een vpb-last. Inmiddels lijkt een zodanige versnelling in de grondverkoop van Baansteer-Noord op te treden dat deze grondexploitatie veel eerder dan gepland afgesloten kan worden. Naar verwachting heeft dit ook tot gevolg dat de Vpb-last een aantal jaren eerder zal ontstaan. Daarnaast is de belastingdienst van mening dat over reclameopbrengsten en over de opbrengsten van restafval vpb betaald moet gaan worden. Voor het onderdeel reclamebelasting zal naar verwachting een proefproces bij een andere gemeente gestart worden. Als de belastingdienst voor dit onderdeel een aanslag op gaat leggen en de belastingdienst wordt door de rechter in het gelijk gesteld zal dit de gemeente naar verwachting ongeveer € 40.000 per jaar kosten. Voor het onderdeel opbrengsten restafval zal naar verwachting 1% van de positieve opbrengsten verantwoord moeten worden als fiscale winst. De hieruit volgende vpb-last is naar verwachting nihil omdat de fiscale winst voorsnog (ruim) beneden de €15.000 per jaar blijft en de gemeente zich dan voor dit onderdeel niet kwalificeert als ondernemer (bescheiden bestaan is niet mogelijk). Beheersmaatregel: Met een externe deskundige is een analyse gemaakt van de verwachte vpb-belastingdruk. In de analyse wordt uitgegaan van een vpb-last van circa € 250.000 over de gehele looptijd. De omvang van dit risico is niet gewijzigd ten opzichte van de begroting 2020.	€ 250
Onderwerp: Gemeentefonds Omschrijving: Via circulaire worden we enkele malen per jaar (meestal mei en september) geconfronteerd met aanpassingen in de totale ontvangsten vanuit het gemeentefonds. De afspraak tussen het Rijk en de gemeenten is dat een systematiek wordt gehanteerd van 'samen de trap op, samen de trap af' (nu bevroren voor 2020 en 2021). Indien het Rijk gaat bezuinigen wordt er ook minder geld in het gemeentefonds gestort ('samen de trap af'). Schommelingen in de algemene uitkering kunnen problemen veroorzaken voor het sluitend krijgen van de begroting. Op de hoogte van de algemene uitkering kan geen invloed worden uitgeoefend. De integratie uitkering sociaal domein is vanaf 2019 grotendeels geïntegreerd in het algemene deel van het gemeentefonds waarop ook de uitkeringsfactor van toepassing is. Omdat het onderdeel Sociaal domein vanaf dat moment niet meer apart in beeld wordt gebracht, is het één op één oormerken van de inkomsten in de toekomst ook niet meer mogelijk en wordt het risico op lagere inkomsten als een risico van de algemene uitkering beschouwd. Daarnaast zal vanaf 2022 het klassieke deel en het sociaal domein herverdeeld worden. Rekening houdend met de voorlopige verdeling die nadelig uitvalt voor Purmerend (voor de grootgroep 50.000-100.000 inwoners) treedt een nadeel op van € 15 per inwoner. Verder is er nog steeds een risico met het btw-compensatiefonds (ruimte boven het plafond). Gezien de dynamiek in het fonds en een generieke opschalingskorting die doorloopt tot en met 2025 wordt de maximale impact van dit risico geschat op € 2,8 miljoen. De omvang is hierop aangepast t.o.v. de begroting 2020. Beheersmaatregel: De algemene uitkering maakt integraal onderdeel uit van de begroting. De schommelingen worden op het eerstvolgende moment binnen de exploitatie verwerkt om deze sluitend te houden. Dit gebeurt door het op de voet volgen van ontwikkelingen (circulaire/rijksbegroting).	€ 2.800
Totaal benodigd weerstandsvermogen:	€ 14.780

ONTWIKKELING VERHOUDING BENODIGD WEERSTANDSVERMOGEN EN BESCHIKBARE WEERSTANDSCAPACITEIT

(Bedragen x € 1 miljoen)	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Beschikbare weerstandscapaciteit	24,0	23,5	23,8	26,7	30,5	35,6
Benodigd weerstandsvermogen	13,7	14,8	14,8	14,8	14,8	14,8
Ratio¹	1,75	1,59	1,61	1,80	2,06	2,41

1. 2019 o.b.v. jaarstukken 2019 en 2020 o.b.v. bijgestelde begroting 2020

GEPROGNOSTICEERDE BALANS

Met het oog op een betere raming en beheersing van het EMU-saldo wordt in het nieuwe BBV een geprognosticeerde balans voorgeschreven en het meerjarig opnemen van het EMU-saldo in deze paragraaf. Met het opnemen van een geprognosticeerde balans in het kader van hoofdlijnen vernieuwing BBV, wordt meer inzicht verstrekt in de ontwikkeling van onder meer investeringen, het aanwenden van reserves en voorzieningen en in de financieringsbehoefte. Hieronder vindt u de verkorte meerjarenbalans (x 1 miljoen).

	2021	2022	2023	2024
Activa				
Vaste activa				
Immateriële vaste activa	792	792	792	792
Materiële vaste activa	305.641	327.866	330.325	325.900
Financiële vaste activa	53.936	53.665	53.503	53.341
Totaal vaste activa	360.369	382.324	384.620	380.033
Vlottende activa				
Vorraden	30.485	24.014	19.634	15.198
Uitzettingen	17.862	18.422	18.510	18.454
Liquide middelen	0	0	0	0
Overlopende activa	3.915	3.768	3.786	3.884
Totaal vlottende activa	52.261	46.204	41.930	37.535
Totaal activa	412.631	428.527	426.550	417.569
Passiva				
Vaste passiva				
Reserves	44.693	45.421	48.022	51.848
Resultaat boekjaar	34	2.222	3.071	4.331
Voorzieningen	7.698	8.309	9.005	9.517
Vaste schuld	300.180	313.506	305.066	291.371
Totaal vaste passiva	352.605	369.458	365.163	357.067
Vlottende passiva				
Vlottende schuld	27.470	26.030	25.215	26.265
Opgenomen kasgeld en bankschulden	20.820	21.065	21.203	21.412
Overlopende passiva	11.736	11.975	14.969	12.825
Totaal vlottende passiva	60.026	59.070	61.387	60.502
Totaal passiva	412.631	428.528	426.550	417.569

KENGETALLEN

Met ingang van de opstelling van de begroting 2016 zijn gemeenten verplicht een vijftal kengetallen in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing op te nemen. De invoering van de betreffende kengetallen heeft louter tot doel een beter inzicht te verschaffen in de financiële positie van de gemeente, voor de vergelijking met andere gemeenten. Deze getallen dienen niet om te komen tot een normering (wat is goed, wat is slecht). Het gaat om de volgende kengetallen:

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
1a. Netto schuldquote	108,0%	120,3%	135,9%	137,4%	133,7%	125,9%
1b. Netto schuldquote gecorr. voor alle verstrekte leningen	103,9%	116,3%	132,0%	133,6%	130,1%	122,4%
2. Solvabiliteitsratio	13,0%	11,9%	10,8%	11,1%	12,0%	13,5%
3. Grondexploitatie	14,3%	13,5%	12,4%	9,5%	7,7%	5,9%
4. Structurele exploitatieruimte	0,9%	0,6%	1,1%	1,3%	1,6%	2,0%
5. Gemeentelijke belastingcapaciteit	98,5%	103,2%	103,4%	102,3%	101,3%	100,3%

ALGEMENE TOELICHTING OP DE KENGETALLEN

Voor de beoordeling van de financiële positie van gemeenten is het belangrijk dat zowel naar de balans als naar de exploitatie wordt gekeken. De kengetallen netto schuldquote en netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen, solvabiliteitsratio en grondexploitatie hebben betrekking op de balans. De kengetallen structurele exploitatieruimte en belastingcapaciteit brengen tot uitdrukking of een gemeente over voldoende structurele baten beschikt en welke mogelijkheid de gemeente heeft om de structurele baten op korte termijn te vergroten. Hoe hoger de schuld, hoe hoger de netto schuldquote. De **netto schuldquote** weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen en geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. Om inzicht te verkrijgen in hoeverre er sprake is van doorlenen wordt de netto schuldquote zowel in- als exclusief doorgeleende gelden weergegeven. De **solvabiliteitsratio** drukt het eigen vermogen uit als percentage van het totale vermogen en geeft daarmee inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Het kengetal **grondexploitatie** geeft aan hoe groot de grondpositie (de waarde van de grond) is ten opzichte van de totale (geraamde) baten. De relevantie van het kengetal **structurele exploitatieruimte** is om te weten welke structurele ruimte een gemeente heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. Voor de gemeenten wordt de **belastingcapaciteit** gerelateerd aan de hoogte van de gemiddelde woonlasten (OZB, rioolheffing en reinigingsheffing). Naast de OZB wordt tevens gekeken naar de riool- en afvalstoffenheffing omdat de heffing niet kostendekkend hoeft te zijn, maar ook lager mag worden vastgesteld (er is dan sprake van belastingcapaciteit die niet benut wordt).

Om een beeld te geven hoe de financiële positie van gemeenten zich ontwikkelt, zijn de gemeenten per kengetal onderverdeeld naar 3 categorieën (zie onderstaande tabel). In het algemeen is categorie A minder risicovol van dan categorie B en B weer minder risicovol dan C. Dit is ook het geval bij grondexploitatie maar in geval van een hoge netto schuldquote kan een hoge grondexploitatie juist een mogelijkheid bieden om een hoge netto schuldquote te verlagen. Bij de belastingcapaciteit worden de belastingen per gemeente vergeleken met het landelijk gemiddelde. Kleiner dan 100% betekent dat de gemeente nog beneden het landelijk gemiddelde zit.

Signaleringswaarden kengetallen	Categorie A	Categorie B	Categorie C
	minst risicovol	neutraal	meest risicovol
1a. Netto schuldquote	< 90%	90 - 130%	> 130%
1b. Netto schuldquote gecorr. voor alle verstrekte leningen	< 90%	90 - 130%	> 130%
2. Solvabiliteitsratio	> 50%	20 - 50%	< 20%
3. Grondexploitatie	< 20%	20 - 35%	> 35%
4. Structurele exploitatieruimte	> 0%	0%	< 0%
5. Gemeentelijke belastingcapaciteit	< 95%	95 - 105%	> 105%

3 Onderhoud kapitaalgoederen

ALGEMEEN

Onder onderhoud kapitaalgoederen wordt verstaan: het geheel aan klein onderhoud en investeringen aan gemeentelijke eigendommen. De volgende kapitaalgoederen worden hierin onderscheiden: wegen, riolering, kunstwerken, groen, begraafplaatsen, sportfaciliteiten, gebouwen en het (bedrijfs)wagenvak.

De kwaliteit van de kapitaalgoederen en het daarbij behorende beheerplan zijn bepalend voor het onderhoud en het eventuele voorzieningenniveau. Om dit beheer en onderhoud adequaat te kunnen uitvoeren, worden jaarlijks in de begroting budgetten en investeringskredieten ter beschikking gesteld.

1. WEGEN, RIOLERING EN KUNST- EN WATERWERKEN

Voor deze kapitaalgoederen geldt dat de meest noodzakelijke maatregelen worden bepaald op basis van periodieke inspecties en het beheerpakket. De werkplanning wordt daarna integraal afgestemd tussen weg-, riolerings-, kabel- en leidingwerkzaamheden, alsmede verkeerskundig en maatschappelijk gewenste aanpassingen.

De beheerplannen zijn een nadere uitwerking van de door de gemeenteraad vastgestelde kwaliteitsambities. In 2020 zijn deze plannen vernieuwd. Uitgangspunt is dat het onderhoud in technische zin op een aanvaardbaar niveau blijft, ter voorkoming van onveilige situaties en kapitaalvernietiging. Voor wegen, riolering en kunst- en waterwerken geldt het kwaliteitsniveau C (matig) volgens CROW-normering.

Het is onvermijdelijk dat bij een cyclische onderhoudsplanning een deel van de wegen tijdelijk onder de norm zakt richting kwaliteitsniveau D (slecht tot zeer slecht). Hierdoor ontstaat incidenteel achterstallig onderhoud. Na jaren van minimaal onderhoud is een omslagpunt bereikt in een deel van het wegenareaal: de staat van elementenverharding is op delen erg slecht. Ook bij kunstwerken is zichtbaar dat het niveau C niet past bij de functie (doorstroming van het verkeer). Uit oogpunt van een verhoogd risico voor verkeersonveiligheid wordt het achterstallig onderhoud binnen een redelijke termijn weer opgelost middels (groot) onderhoud of een reconstructie.

De beheerplannen voor groen, wegen, straatmeubilair, kunstwerken en spelen zijn in maart 2020 vastgesteld. Dit integraal beheerplan 2020-2021 is een update van de eerdere plannen, en is door de raad vastgesteld voor twee jaar waardoor de looptijd van deze beheerplannen tot 2022 is verlengd. Hiermee lopen Purmerend en Beemster gelijk en kunnen de beheerplannen voor de nieuwe gemeente vanaf 2022 worden opgesteld.

In 2019 is het Verbreed Gemeentelijke Rioleringsplan (GRP) 2018-2023 vastgesteld. Bij de opstelling is samengewerkt met de regio. Het GRP beschrijft het noodzakelijke onderhoud en vervanging van het rioolstelsel. Het planmatig onderhoud kent fluctuaties in het uitgavenpatroon. Om deze schommelingen in de lasten te egaliseren, wordt gebruik gemaakt van een onderhoudsvoorziening voor de geselecteerde kapitaalgoederen en geen voorziening per individueel product. Hierdoor kunnen verschillen elkaar per jaar compenseren.

2. GROEN

Leidend voor het beheerplan voor het groen is de Groenkoers die in 2014 is opgesteld. Hierin is richting gegeven aan het ambitieniveau voor het groenonderhoud en de gewenste beeldkwaliteit (niveau C). In 2018 is het Groenplan vastgesteld door de raad. Hierin is een kwaliteitsimpuls voorgesteld aan de hand van vijf stappen: cyclisch onderhoud, herstel heesterbeplanting, ontwikkeling ecologie en diversiteit, opstellen bomenplan, parken en recreatie. Het onderhoudsniveau van de openbare ruimte lag op C-niveau, maar in het groenbeheer wordt inmiddels niveau B aangehouden. Vanwege het jarenlange onderhoud op C-niveau was er achterstallig onderhoud ontstaan. Inmiddels heeft een grote inhaalslag in het achterstallig onderhoud plaatsgevonden. In het Bomenplan 2020-2040 wordt uiteengezet hoe we het bomenbestand in Purmerend op sterkte willen houden, dit plan is in april 2020 vastgesteld door de raad.

3. BEGRAAFPLAATSEN

De beschikbare ruimte op de Nieuwe Algemene Begraafplaats Purmerend is voor langere termijn gewaarborgd. Het onderhoud van de graven en aan het groen is op orde. De aula is zeer gedateerd en delen ervan behoeven groot onderhoud of zijn aan vervanging toe. Jaarlijks worden de in het jaar ontvangen meerjarig afgekochte grafrechten gedoteerd aan de egaliseriereserve begraafrechten. Om de jaarlijkse kosten van het beheer en onderhoud van de meerjarig afgekochte grafrechten te dekken, vindt een onttrekking plaats aan voornoemde egaliseriereserve.

4. SPORTFACILITEITEN EN SPEELVOORZIENINGEN

De speelvoorzieningen en de outdoor-voorzieningen sport en recreatie heeft de gemeente zelf in beheer. Voor het in stand houden en veilig gebruik worden de speeltoestellen vier keer per jaar geïnspecteerd.

5. GEBOUWEN

De gemeente heeft meerdere panden in eigendom. Hier is poppodium P3 en een aantal tijdelijke woningen aan toegevoegd. De verschillende panden zijn in eigengebruik (zoals het stadhuis en theater de Purmaryn), in het gebruik van scholen, welzijnsinstellingen, de veiligheidsregio of verhuurd aan derden. De invulling van de panden kan ook tijdelijk zijn totdat deze een nieuwe bestemming krijgen. Dit zou ook kunnen betekenen dat het gesloopt wordt of dat er gezocht wordt naar een geschikte verkooppartij. De panden worden onderhouden naar mate de functievervulling. Hierbij wordt de gebruiker nauw betrokken. Het planmatig onderhoud kent fluctuaties in het uitgavenpatroon. Om deze schommeling in de lasten te egaliseren, wordt gebruik gemaakt van onderhoudsvoorzieningen.

6. WAGENPARK

De vervanging van het wagenpark wordt jaarlijks volgens een meerjarig investeringsplan geraamd, waarbij wordt afgeschreven op basis van de economische levensduur. Het moment van vervangen gebeurt waar mogelijk op basis van een langere technische levensduur.

4 Grondbeleid

ALGEMEEN

De paragraaf grondbeleid is op grond van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) een verplicht onderdeel van de meerjarenprogrammabegroting (MJB). In de begroting en verantwoordingscyclus van de gemeente wordt elk jaar het grondbeleid opgenomen in zowel de jaarrekening als de meerjarenbegroting. In de meerjarenbegroting heeft de paragraaf de functie van een vooruitblik.

Deze vooruitblik beschrijft tenminste:

1. De visie op het grondbeleid in relatie tot de realisatie van de doelstellingen van de programma's die zijn opgenomen in de gemeentelijke meerjarenbegroting.
2. De aanduiding van de wijze waarop de gemeente het grondbeleid uitvoert.
3. De actuele prognose van de te verwachten resultaten van de totale grondexploitatie.
4. Een onderbouwing van de geraamde winstneming.
5. Beleidsuitgangspunten omtrent reserves voor grondexploitatie in relatie tot de risico's die daaraan verbonden zijn.

Ad 1. en 2. Visie en wijze uitvoering grondbeleid

In september 2019 is de nieuwe nota grondbeleid (met de ondertitel: 'Afwegingskader voor ruimtelijke ontwikkelingen') vastgesteld. In deze nota is vastgelegd op welke manier er invulling wordt gegeven aan het afwegen van belangen, het fasegewijs werken en het creëren van zowel ruimtelijke, financiële als maatschappelijke meerwaarde binnen gebiedsontwikkelingen. Ook is vastgelegd dat de voorkeursrol van de gemeente bij ontwikkelingen die bijdragen aan de gemeentelijke kerndoelen het regie-faciliterend grondbeleid is, en dat de gemeente, onder een aantal specifieke benoemde voorwaarden, de inzet van actief grondbeleid kan overwegen.

De nota grondbeleid bevat een afwegingskader voor ruimtelijke ontwikkelingen. Doel daarvan is om zorgvuldig te komen tot een integrale belangenafweging voor mogelijk toekomstige gebiedsontwikkelingen. De gemeente is bij gebiedsontwikkelingen betrokken op basis van een faciliterende of actieve rol. Waar nodig met inzet van financiële en juridische instrumenten. Zodoende wordt toegewerkt naar gebiedsontwikkelingen die zowel ruimtelijke, financiële als maatschappelijke meerwaarde voor de stad met zich meebrengen.

Ad 3., 4. en 5. Meerjarenprogramma Grondexploitaties

De gemeente Purmerend kent in aanvulling op de begroting en de jaarrekening het meerjarenprogramma grondexploitaties (MPG). Het MPG is een rapportage waarmee informatie wordt gegeven over de voortgang van gebiedsontwikkelingen binnen Purmerend. Dit betreft zowel de eigen gemeentelijke grondexploitaties (actief grondbeleid) als de ontwikkeling van private plannen (faciliterend grondbeleid). In het MPG wordt teruggekeken op het afgelopen jaar, maar ook vooruitgekeken naar de komende jaren. Het MPG geeft inzicht in de ontwikkeling van het totale woningbouwprogramma en de totale bedrijventerreinontwikkeling in Purmerend. De te verwachten ontwikkelingen in de projecten worden zowel financieel als programmatisch vertaald. Voor de grondexploitaties wordt tevens per project verantwoord welke maatschappelijke doelen bereikt zijn. In het MPG wordt de bedrijfseconomische barometerstand van de grondexploitaties per 1 januari van dat jaar weergegeven. In de financiële paragrafen van het MPG wordt dieper ingegaan op de onderbouwing voor de gebruikte parameters voor de actualisatie van grondexploitaties, zoals kostenstijging en opbrengstenstijging. Ook wordt inzicht gegeven in de tussentijdse winstnemingen zoals verplicht gesteld door de Commissie BBV, de bestemmingsreserve gronden, risico's, weerstandvermogen en de status van het kostenverhaal binnen het faciliterend grondbeleid. De raad heeft het MPG 2020 op 24 juni 2020 vastgesteld.

WAT WILLEN WE REGELEN IN DEZE PARAGRAAF?

De paragraaf Grondbeleid is geen middel om 'nieuw beleid' vast te stellen. Nieuw beleid wordt conform de daarvoor geldende processen en procedures vastgelegd. Deze paragraaf is het middel bij uitstek om actuele ontwikkelingen in beeld te brengen en nader toe te lichten. Hierna volgt een overzicht van enkele actuele ontwikkelingen binnen dit beleidsveld.

ACTUELE ONTWIKKELINGEN

1. Omgevingswet/Omgevingsvisie
2. Ladder duurzame verstedelijking
3. Macro-economische ontwikkelingen
4. Ontwikkelingen in lopende projecten
5. Vennootschapsbelasting

Ad 1. Omgevingswet/Omgevingsvisie

In de afgelopen jaren is een stelselherziening voor het omgevingsrecht in voorbereiding genomen. De Omgevingswet (Ow) vormt daar een onderdeel van en in april 2020 is bekend gemaakt dat uitstel van de eerder beoogde inwerkingtreding noodzakelijk is. In samenspraak met de koepelorganisaties van gemeenten, waterbeheerders en provincie heeft de wetgever vervolgens gekozen voor één heel jaar uitstel, zodat 1 januari 2022 als (nieuwe) datum van in werking treden geldt. Alsdan is voor gemeenten sprake van het (beleids)instrument 'Omgevingsvisie'. Deze komt in de plaats van een structuurvisie. Een Omgevingsvisie bevat een beschrijving van de hoofdlijnen van de kwaliteit van de fysieke leefomgeving, de hoofdlijnen van de voorgenomen ontwikkeling, het gebruik, het beheer, de bescherming en het behoud van het grondgebied en tenslotte de hoofdzaken van het voor de fysieke leefomgeving te voeren integrale beleid. Het 'plan van aanpak Omgevingsvisie' – in navolging van het definitieve herindelingsadvies dat zowel aan de raad van Purmerend als de raad van Beemster aangeboden is – geeft, o.a. in combinatie met de Monitor Programma Purmerend 2040 hierover meer duidelijkheid.

Via de zogenaamde aanvullingswet grondeigendom vindt inpassing plaats van de Ontheingingswet en de Wet Voorkeursrecht Gemeenten in de Ow. Hierin is tevens aandacht voor (vrijwillige) stedelijke kavelruil. Het nieuwe

stelsel biedt mogelijkheden om als lokale overheid flexibeler te kunnen inspelen op ruimtelijke en maatschappelijke ontwikkelingen. De mate van flexibiliteit heeft invloed op het grondbeleid en de wijze waarop de gemeente met haar grondvoorraad wil omgaan.

Ad 2. Ladder voor duurzame verstedelijking

De ladder voor duurzame verstedelijking is een instrument waarmee vraag en aanbod van stedelijke functies op elkaar worden afgestemd. Doel is goede ruimtelijke ordening in de vorm van een optimale benutting van de binnenstedelijke ruimte in stedelijke gebieden. De ladder is als motiveringseis in het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) opgenomen. De gemeenten hebben met de provincie Noord-Holland onder andere afspraken gemaakt ten aanzien van bedrijventerreinen en woningbouwproductie. Voor de woningbouwproductie is dat bijvoorbeeld in beeld door middel van het Regionaal Actieprogramma (RAP) Wonen. Een blijvende monitoring op de regionale afspraken is essentieel. Hiermee wordt voorkomen dat projecten juridisch gedwarsboemd (kunnen) worden op de uitvoering. Een bestemmingsplan, dat een nieuwe stedelijke ontwikkeling in de vorm van een uitleggegebied mogelijk maakt, moet verplicht vergezeld gaan van een toelichting waarin de toets aan de ladder is beschreven. Dit is met name van belang voor locaties die aan de rand(en) van Purmerend zijn gelegen.

Ad 3. Macro-economische ontwikkelingen

Voor Purmerend bieden de economische ontwikkelingen in Metropoolregio Amsterdam op steeds meer terreinen een groeiend perspectief. Door de aanhoudend grote vraag naar woningen zijn de afgelopen jaren de VON (vrij op naam)-prijzen sterk gestegen. Hoewel er op dit moment nog geen tekenen zijn dat prijzen zullen gaan dalen is wel te zien dat de huidige hoge tarieven aan bouwkosten onder druk staan. Dit kan uiteindelijk effect hebben op de woningmarkt.

Een belangrijke oorzaak van de stijgende vraag naar woningen is de aanhoudend lage hypotheekrente, de groei van woningzoekenden en een groeiende werkgelegenheid in de regio en dan met name in Amsterdam. Vanwege de grote vraag naar woningen en het niet toereikende aanbod zijn de bouwkosten sterk gestegen. De krapte op de koopwoningmarkt en de sterke stijging van koopprijzen leidt tot een afname van vertrouwen in de koopwoningmarkt; men verwacht minder gunstige koopomstandigheden en een minder gunstige koopprijsontwikkeling. Maar ondanks COVID-19 voorzien ontwikkelaars geen risico; al zou de vraag in de Metropoolregio Amsterdam halveren, dan nog is de vraag veel groter dan het aanbod.

Ad 4. Ontwikkelingen in lopende projecten

In tegenstelling tot de landelijke trend dat vanwege de alsmaar stijgende woningprijzen de vraag afneemt, blijft op de Purmerendse woningmarkt de vraag naar woningen hoog. Binnenstedelijk zet de woningbouwbehoefte zich ook door, vooral particuliere ontwikkelaars starten of zijn gestart met de planuitwerkingen om aan de groeiende woningvraag te voldoen. Voor een aantal locaties zijn onderhandelingen gestart, gaande of in een afrondende fase. Dit geldt ook voor in het bezit van de gemeente zijnde locaties.

De vraag naar bouw kavels voor bedrijven op Baansteer-Noord blijft vanaf 2016 een stijgende lijn vertonen. Op basis van deze trend is in het MPG 2020 het gemiddeld jaarlijks te verwachten oppervlak te verkopen bouwgrond aangepast. Verwachten we eerst gemiddeld 3 ha per jaar, nu is de verwachting dat er in Baansteer Noord gemiddeld jaarlijks 4 ha grond wordt uitgegeven. Vanwege deze verwachting is de looptijd van de grondexploitatie ingekort naar een verwacht eind in 2030. In het MPG 2021 zal de stand van zaken van de gronduitgifte en de prognose voor de toekomst weer verder concreet worden gemaakt.

Ad 5. Vennootschapsbelasting (Vpb)

Gemeenten dienen sinds 2016 aangifte vennootschapsbelasting (Vpb) te doen voor fiscale ondernemingsactiviteiten, indien aan bepaalde voorwaarden wordt voldaan. De grondexploitaties in de gemeente Purmerend zijn activiteiten die kwalificeren als fiscale onderneming. Reeds voor de invoering van de vpb-plicht voor overheidsonderneming is met een externe adviseur een traject gestart voor het fiscaal beoordelen van de

grondexploitaties. Met de Belastingdienst zijn om duidelijkheid over de fiscale standpunten van de Belastingdienst te verkrijgen. Dit speelt landelijk. Naar het zich nu laat aanzien, is de verwachting dat de fiscale resultaten van de grondexploitaties zullen leiden tot een beperkte vpb-last.

5 Financiering

ALGEMEEN

Eén van de verplichte paragrafen voor de begroting en het jaarverslag is de paragraaf financiering. De verplichting hangt samen met de invoering van de wet Fido (Wet financiering decentrale overheden). Deze paragraaf bevat, conform artikel 13 van het BBV, in ieder geval de beleidsvoornemens voor het risicobeheer van de financieringsportefeuille. De paragraaf financiering vormt, samen met de financiële verordening (artikel 212 van de Gemeentewet) en de uitvoeringsregels treasury, een belangrijk instrument voor het sturen en beheersen van, het verantwoorden over en het toezicht houden op de financiële vermogenswaarden, de financiële geldstromen, de financiële positie en de hieraan verbonden risico's.

KADERS EN BELEID

De treasury houdt zich bezig met alle toekomstige kasstromen en daarmee samenhangende risico's. Deze risico's komen zowel voort uit de financieringsbehoefte als uit de wijzigingen in de bestaande leningenportefeuilles (onder meer door vervroegde aflossingen, herfinanciering, herbeleggingen, renteaanpassingen en dergelijke). Het treasurybeleid is primair gericht op het waarborgen van financiële continuïteit door maatregelen te treffen zodat de organisatie financierbaar blijft. Voor de renterisico's en risico's uit financiële posities treffen we beheersmaatregelen (vermijden, spreiden). We gaan in de uitwerking verder dan de wettelijke kaders.

Expliciet zijn de doelstellingen gericht op het versterken van de financierings- en vermogenspositie. Door de te betalen rente op de opgenomen leningen terug te dringen, trachten wij de rentekosten van de totale portefeuille te minimaliseren. Om dit te bereiken mag de renterisiconorm niet worden overschreden, wordt het gebruik van kortlopende leningen beperkt tot de kasgeldnorm en dient de match tussen opgenomen gelden (o/g) en uitgezette gelden (u/g) niet in gevaar te worden gebracht. De genoemde doelstellingen wijken niet af van vorige jaren.

De financieringsmiddelen van de gemeente worden uitsluitend ingezet voor de uitoefening van de publieke taak. Het tot nu toe gehanteerde beleid bij de gemeente is om de financiering met externe financieringsmiddelen (kort- en langlopende leningen) in ieder geval zoveel mogelijk te beperken, door primair de beschikbare interne financieringsmiddelen (reserves en voorzieningen) te gebruiken. Dit beleid zal worden voortgezet.

De Financieringsovereenkomst (Krediet- en Depotarrangement) met de N.V. Bank voor de Nederlandse Gemeenten (BNG) biedt voldoende mogelijkheden om eventuele tijdelijke financieringstekorten en eventueel -overschotten tegen een zo gunstig mogelijk rentepercentage aan te trekken c.q. uit te zetten.

In het coalitieakkoord is o.a. opgenomen dat in de lopende bestuursperiode een begin wordt gemaakt om de schuldenlast in de komende tien tot vijftien jaar te verlagen. In de notitie Purmerend financieel op koers zet het college uiteen waarom het goed is de komende jaren te werken aan de verdere versterking van het eigen vermogen ten opzichte van de schuld.

In de paragraaf weerstandsvermogen vindt u de geprognoseerde meerjarenbalans terug. Hieruit is af te leiden dat Purmerend voor alle jaren een financieringsbehoefte heeft. Bij de financiering van deze schuld wordt eerst gekeken naar het kasgeldlimiet om vervolgens te bepalen welk deel kort en lang moet worden gefinancierd. Hierbij is het uitgangspunt dat de netto vlottende schuld niet boven de kasgeldlimiet uitkomt.

SCHATKISTBANKIEREN

Sinds eind 2013 is de Wet verplicht schatkistbankieren van kracht. Voor decentrale overheden betekent dit, dat zij verplicht zijn om hun overtollige middelen in de schatkist aan te houden, of te wel uit te lenen aan het Rijk. Om te kunnen schatkistbankieren is een rekening-courant tussen de gemeente en de Staat afgesloten. Het is toegestaan een relatief klein bedrag aan overtollige middelen buiten de schatkist aan te houden (drempelbedrag). De hoogte van het drempelbedrag is 0,75% van de begrotingstotaal van Purmerend met een minimum van € 250.000.

RENTEMETHODIEK EN RENTERESULTAAT

De toerekening van de rentelasten doen we volgens de rente-omslagmethode. Het totaal van de rentelasten wordt 'omgeslagen' over het geheel van de investeringen. De rentelasten zijn het totaal van de rentelasten op de langlopende geldleningen en de kortlopende financiering minus de renteopbrengsten van overtollige middelen.

Met de rente-omslagmethode rekenen we de rentelasten volgens de stand van de investeringen toe aan de taakvelden in de programmabegroting. We gaan ervan uit dat de gehanteerde omslagrente een reëel percentage is. Zodra de afwijking tussen de gehanteerde omslagrente en de werkelijk rentelast groter wordt dan 0,5%, moeten we de gehanteerde omslagrente aanpassen.

In onderstaand schema wordt inzicht gegeven in de rentelasten externe financiering, het renteresultaat en de wijze van rentetoerekening (bedragen x € 1.000).

	Begroting 2021	
a. De externe rentelasten over de korte en lange financiering		3.980
b. De externe rentebaten over de korte en lange financiering		-335
Saldo rentelasten en rentebaten		3.645
c1. De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	-602	
c2. Projectfinanciering **) (Baanstee Noord / SVP / Wooncompagnie)	-281	
c3. Projectfinanciering doorverstrekte leningen (SVP en Wooncompagnie)	215	
Aan taakvelden toe te rekenen externe rente		-668
d1. Rente over het eigen vermogen		564
d2. Rente over voorzieningen (gewaardeerd op contante waarde)		-
Totaal aan taakvelden (programma's inclusief overzicht overhead) toe te rekenen rente	1,15%	3.541
e. *) De werkelijk aan taakvelden (inclusief overhead) toegerekende rente (renteomslag)	1,25%	3.682
f. Renteresultaat op het taakveld treasury	0,10%	322

*) De omslagrente wordt berekend door de aan de taakvelden toe te rekenen rente te delen door de boekwaarde per 1 januari van de vaste activa die integraal zijn gefinancierd. De verwachte boekwaarde van de vaste activa die integraal zijn gefinancierd per 1 januari 2021 bedraagt bijna € 309 miljoen.

**) Onder projectfinanciering wordt verstaan: het aantrekken van externe financiering voor een specifiek project. Financiering met eigen vermogen wordt niet aangemerkt als projectfinanciering. Er moet extern een lening zijn aangetrokken om het betreffende project te kunnen financieren. In het geval van projectfinanciering wordt inderdaad de voor die aangetrokken lening geldende rente toegerekend aan het betreffende project. Dit kan een ander percentage zijn dan aan andere projecten wordt toegerekend op basis van de omslagrente.

Indien de werkelijke rentelasten die over een jaar aan taakvelden hadden moeten worden doorbelast, afwijken van de rentelasten die op basis van de voorgerekenende renteomslag aan de taakvelden zijn toegerekend, dan kan de gemeente besluiten tot correctie. Correctie wordt verplicht gesteld indien deze afwijking groter is dan 25%.

Door de gelijkblijvende rente op de kapitaalmarkt, blijft de gemiddelde rente dalen. De verwachting is dat de gemiddelde rente over de opgenomen langlopende leningen in 2024 zal uitkomen op 1,14%. Dit betekent, om aan de regels te voldoen, dat vanaf 2022 het renteomslagpercentage verder naar beneden zal worden bijgesteld. In de Kaderbrief 2022 wordt hier nader op teruggekomen. Het effect voor de gesloten budgetten (afval en riolering) wordt dan ook bepaald.

KASGELDLIMIET EN RENTERISICONORM

De Wet Fido geeft twee concrete richtlijnen voor gemeenten voor het beheersen van renterisico's. Het gaat daarbij om de kasgeldlimiet en de renterisiconorm. De kasgeldlimiet heeft betrekking op leningen met een looptijd tot maximaal 1 jaar en de renterisiconorm op leningen met een looptijd vanaf 1 jaar.

Kasgeldlimiet

Aan de totale omvang van de gemiddelde netto vlottende schuld (looptijd < 1 jaar) per kwartaal wordt door de Wet Fido een maximum gesteld, ook wel de kasgeldlimiet genoemd. De netto vlottende schuld mag de kasgeldlimiet niet overschrijden; hiermee wordt voorkomen dat het totaal aan korte schulden van een gemeente bepaalde grenzen overschrijdt.

De kasgeldlimiet is thans vastgesteld op 8,5% van het begrotingstotaal bij aanvang van het dienstjaar. Het begrotingstotaal bedraagt in 2021 € 245 miljoen. De kasgeldlimiet bedraagt dan voor het jaar 2021 € 21,0 miljoen. Het gevoerde beleid is om de kasgeldlimiet maximaal te benutten, zodat optimaal gebruik gemaakt wordt van de lagere korte rente. In geen geval wordt de limiet onnodig overschreden.

Renterisiconorm

Het doel van de renterisiconorm is om tot een zodanige opbouw van de leningenportefeuille te komen, dat het renterisico uit hoofde van rente-aanpassing en herfinanciering van leningen in voldoende mate wordt beperkt. De renterisiconorm houdt in dat maximaal 20% van het begrotingstotaal per jaar (met een minimum van € 2,5 miljoen) afgelost (en hergefinancierd) kan worden. De norm beoogt een evenwichtige opbouw van de leningen in de tijd.

Indien de jaarlijks te herfinancieren bedragen onder deze norm blijven, is er sprake van een beheerste en overzienbare situatie. Naar verwachting is dit in onze gemeente de komende vier jaren het geval.

Renterisiconorm (bedragen x € 1.000)				
	2021	2022	2023	2024
Rente herziening op vaste schuld o/g	0	0	0	0
Rente herziening op vaste schuld u/g	0	0	0	0
Rente herziening op vaste schuld (1a -/- 1b)	-	-	-	-
Nieuw aangetrokken vaste schuld	69.595	32.803	14.373	20.551
Nieuw verstrekte lange leningen	0	0	0	0
Netto nieuw aangetrokken vaste schuld (3a -/- 3b)	69.595	32.803	14.373	20.551
Betaalde aflossingen	36.686	19.477	22.814	34.246
Herfinanciering (laagste van 4 en 5)	36.686	19.477	14.373	20.551
Renterisico op de vaste schuld (2+6)	36.686	19.477	14.373	20.551
Renterisiconorm	48.988	49.565	49.889	50.381
Ruimte onder renterisiconorm (8 -/- 7)	12.302	30.088	35.516	29.829
Overschrijding renterisiconorm (7 -/- 8)	-	-	-	-
<i>Berekening renterisiconorm:</i>				
Stand van de begrotingstotaal per 1 januari	244.941	247.824	249.447	251.903
Het bij ministeriële regeling vastgesteld percentage	20%	20%	20%	20%
Renterisiconorm (10 x 11)/ minimum € 2,5 mln	48.988	49.565	49.889	50.381

Renterisiconorm (bedragen x € 1.000)				
	2021	2022	2023	2024
Huidig risicopercentage	15%	8%	6%	8%

EMU-SALDO

In het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV, art. 19) is de verplichting vastgesteld dat de gemeenten ramingen van het EMU-saldo dienen te verstrekken over het voorafgaande jaar, het actuele jaar en het volgende jaar. Met ingang van 2017 is conform de vernieuwing BBV de ontwikkeling van het EMU-saldo voor de drie jaren volgend op het begrotingsjaar vereist in de meerjarenbegroting.

De begroting van gemeente Purmerend is opgesteld conform een (gemodificeerd) stelsel van baten en lasten. Het EMU-saldo gaat niet uit van baten en lasten, maar gaat uit van ontvangsten en uitgaven van de gemeente, berekend op transactiebasis en overeenkomstig de voorschriften van het Europese systeem van nationale en regionale rekeningen in de Europese Unie.

Als gevolg van Europese regelgeving mogen EU-lidstaten een begrotingstekort (EMU-saldo) hebben van maximaal 3% van het bruto binnenlands product (bbp). Aan dit maximale tekort van 3% hebben, naast de Rijksoverheid, ook de decentrale overheden een aandeel. Zoals eerder aangegeven werkt de EMU-systematiek op een andere manier dan het (gemodificeerde) baten- en lastenstelsel dat de gemeenten hanteren. Investerings tellen bijvoorbeeld niet mee in het stelsel van baten en lasten, daarbij wordt uitgegaan van de kapitaallasten van de investeringen. Investerings in een jaar tellen echter wel volledig mee in het EMU-saldo. Om de afzonderlijke provincies en gemeenten tijdig een beeld te geven wat dit voor hen betekent heeft het Ministerie van BZK (vooruitlopend op instemming van het parlement) in lijn met de Wet Hof, individuele EMU-referentiewaarden gepubliceerd. Een individuele EMU-referentiewaarde betreft geen norm, maar een indicatie van het aandeel dat een provincie of gemeente in de gezamenlijke tekortnorm heeft. Het jaarlijkse aandeel in het EMU-saldo van de decentrale overheden gesteld op 0,4%. Het aandeel van de gemeenten hierin is -0,27 procent. Deze macronorm wordt niet nader toegedeeld aan individuele gemeenten, er zijn geen referentiewaarden op het niveau van individuele organisaties. De hoogte van de macronorm bepaalt voor een belangrijk deel de ruimte die gemeenten hebben om investeringen te doen, maar vanwege het ontbreken van individuele referentiewaarden is het voor afzonderlijke gemeenten heel moeilijk, zo niet onmogelijk, te sturen op het EMU-saldo. Het aandeel in het EMU-tekort betreft een inspanningsverplichting, er staat momenteel geen sanctie op een eventuele overschrijding van het toegestane EMU-tekort.

Hieronder worden de EMU-saldi gepresenteerd zoals nu zijn verwerkt voor 2021-2024. Vooralsnog wordt ervan uitgegaan dat hieruit geen knelpunten voortvloeien.

EMU Saldo referentiewaarde	2021	2022	2023	2024
EMU-saldo volgens berekening	-34.386	-12.228	6.068	14.460
EMU-saldo referentiewaarde	-8.640	-8.640	-8.640	-8.640
EMU-saldo blijft onder referentiewaarde			14.708	23.100
EMU-saldo overschrijdt referentiewaarde	-25.746	-3.588		

FINANCIERINGSBEHOEFTE EN LENINGENPORTEFEUILLE

Financieringsbehoefte

Om eventuele ongewenste renterisico's af te dekken is het van belang om te weten wanneer eventueel een vaste geldlening moet worden aangetrokken en voor welk bedrag.

Voor de bepaling van de financieringsbehoefte wordt gebruik gemaakt van een liquiditeitsplanning. Deze planning geeft een voortschrijdend inzicht van de verwachte liquiditeitsontwikkeling voor het lopende jaar en vier jaar vooruit. Veel informatie over de in deze planning opgenomen verwachte inkomsten en uitgaven wordt uit de (meerjaren)begroting gehaald. Deze verwachtingen laten zich vertalen naar geldstromen. Daarnaast wordt uitgegaan van een meerjarige financierings- en investeringsprognose. Niet alle baten en lasten uit de begroting leiden tot uitgaven en inkomsten: denk hierbij aan interne verrekeningen, afschrijvingen en dotaties/onttrekkingen aan reserves en voorzieningen.

De berekening van de financieringsbehoefte (financieringstekort of -overschot) geeft slechts indicatief aan of het aangaan van vaste geldleningen al dan niet noodzakelijk wordt. De uiteindelijke financieringsbehoefte voor de (begrotings-)jaren 2021-2024 wordt vooral bepaald door het tempo waarin voorgenomen investeringen worden gerealiseerd, de herfinanciering van bestaande leningen, de mutaties binnen de bouwgrondexploitaties en de inzet van reserves en voorzieningen. De kasgeldlimiet voor 2021 biedt voldoende ruimte voor het opnemen van kort geld om een eventueel beperkt financieringstekort te dekken.

Vanaf 2021 is er voor een totaal bedrag van € 51,7 miljoen aan investeringen gepland. De gemiddelde afschrijvingstermijn van de investeringen per 01-01-2021 bedraagt 19 jaar met een bijbehorende afschrijvingslast van gemiddeld € 14,2 miljoen. Hier is ook rekening mee gehouden in de (risico-)spreiding en optimalisatie van de leningportefeuille, door een mix toe te passen op de jaarlijkse financieringsbehoefte met jaarlijks een aanname met het aantrekken van zowel fixe als lineaire geldleningen met een looptijd van 15 jaar. Daarnaast wordt in de begroting uitgegaan van een stijgend rentepercentage (0,1%-punt). De rentepercentages voor de komende vier jaar zijn gebaseerd op de tarieven van de BNG. Op basis van het voorzichtigheidsprincipe en vanwege risicobeheersing is een opslag gehanteerd bovenop de BNG tarieven.

Leningenportefeuille

- Indien nodig wordt voor een tijdelijk financieringstekort kort geld (looptijd < 1 jaar) opgenomen.
- Het aantrekken van één of meer vaste langlopende geldleningen (looptijd > 1 jaar) in 2021 hangt, evenals in voorgaande jaren, met name sterk af van de financiering van de voorgenomen investeringen, de herfinanciering bestaande leningen en de mutaties binnen de bouwgrondexploitaties.
- De verwachte stand van de leningenportefeuille per 31 december 2021 bedraagt ruim € 300 miljoen. Dit is inclusief de verwachte aan te trekken leningen van in totaal € 69,6 miljoen in 2021.

Het verwachte verloop van de leningenportefeuille is als volgt (bedragen x € 1.000):

Jaar (bedragen x 1.000)	2021	2022	2023	2024
Stand leningen 01-01	267.254	300.162	313.489	305.048
Aflossingen	-36.686	-19.477	-22.814	-34.247
Nieuw aan te trekken leningen	69.595	32.803	14.373	20.551
Stand leningen 31-12	300.162	313.489	305.048	291.353
Gemiddelde rente	1,33%	1,25%	1,19%	1,14%

Overzicht verwacht verloop leningportefeuille begrotingsjaar 2021:

Opbouw (bedragen in miljoenen euro's)	Stand 01-01-2021	Gemiddelde rente	Aflossing 2021	Stand 31-12-2021
Algemene dienst	257,1	1,30%	36,6	290,1
Woningbouw (totaal)	2,2	0,15%	0,1	2,0
Stadsverwarming (doorverstekt)	8,0	2,65%	-	8,0
Totaal	267,3	1,33%	36,7	300,1

Toelichting:

ad A. De leningportefeuille algemeen bestaat voornamelijk uit leningen met een jaarlijkse nominale aflossing of met een aflossing ineens aan het einde van de looptijd (zogenaamde fixe leningen). De leningportefeuille algemeen bedraagt per 31 december 2021 € 300,1 miljoen. Deze leningen zijn aangetrokken met een gemiddeld rentepercentage van 1,30%. De aflossingsverplichting in 2021 bedraagt € 36,6 miljoen.

ad B. De leningportefeuille woningbouw bedraagt per 31 december 2021 € 2,0 miljoen. Deze (laatste) geldlening is aangetrokken ter financiering van woningbouwprojecten en is doorverstrekt aan de woningbouwcorporatie. Het gemiddeld rentepercentage bedraagt 0,15%. De aflossingsverplichting in 2021 bedraagt € 0,1 miljoen. De laatste aflossing van deze lening vindt plaats in 2040.

ad C. De leningportefeuille Stadsverwarming Purmerend bedraagt per 31 december 2021 € 8 miljoen. Deze geldlening is aangetrokken ter financiering van de kapitaalbehoefte van de Stadsverwarming en is doorverstrekt aan de Stadsverwarming Purmerend. Gemiddeld rentepercentage bedraagt 2,65%. De aflossingsverplichting in 2021 is nihil. Deze fixe lening van € 8 miljoen wordt afgelost in 2023. In het kader van de voorgenomen afbouw van de schuldenlast worden geen leningen meer aangetrokken en doorverstrekt aan Stadsverwarming. In plaats daarvan wordt volstaan met het garanderen van nieuwe geldleningen.

GARANTSTELLINGEN STADSVERWARMING

De gemeente staat als 100% aandeelhouder garant voor de verplichtingen van de BV Stadsverwarming. In het verleden was er, naast het ingebrachte eigen vermogen, sprake van een mix van aan Stadsverwarming verstrekte geldleningen en door de gemeente gegarandeerde geldleningen. Zoals hierboven al is aangegeven, worden geen nieuwe geldleningen meer verstrekt maar wordt volstaan met het garanderen van nieuwe geldleningen. De gemeente Purmerend is 100% aandeelhouder van Stadsverwarming Holding BV (SVP). SVP Holding had eind 2019 een bedrag van € 77,3 miljoen langlopende schuld. Deze schuld is door de gemeente geleend (€ 8 miljoen) of van een borgstelling (€ 69,3 miljoen) voorzien. De SVP heeft voor de komende jaren een berekening gemaakt van de benodigde financiering. Dit leningsplafond van € 67 miljoen voor de periode 2020-2024 is vastgesteld door de raad (besluit 1513241)

KOERSRISICO

Het koersrisico is het risico dat de financiële activa van de organisatie in waarde verminderen door negatieve koersontwikkelingen. Door gebruik te maken van die instrumenten voor de kortlopende uitzettingen die zijn toegestaan (zoals daggeld en rekening courant), zal het te lopen koersrisico minimaal zijn. Langlopende uitzettingen uit hoofde van de treasury functie zullen naar verwachting niet plaatsvinden. Voor het verstrekken van geldleningen en garantstellingen uit hoofde van de publieke functie, zullen zich naar verwachting geen bijzondere risico's voordoen.

RISICOANALYSE

Ten aanzien van de rentekosten en -baten wordt er in de meerjarenbegroting geen bijzonder risico gelopen. De aflopende renteopbrengsten door aflossingen van de aan de woningcorporatie en Stadsverwarming verstrekte leningen, zijn structureel ingepast. Verder maakt Purmerend geen gebruik van financiële derivaten bij het aantrekken van financiering.

6 Bedrijfsvoering

ORGANISATIEONTWIKKELING

In 2020 is de hele samenleving hard geraakt door COVID-19. De gevolgen van deze pandemie zullen ook in 2021 doorlopen. Ook de samenleving van Purmerend is (o.a. economisch) hard geraakt.

Onze organisatie heeft snel geschakeld op deze ontwikkelingen, en ook binnen onze organisatie zullen de gevolgen van de pandemie na 2021 nog voelbaar zijn. Dit kan gevolgen hebben voor de inzet van onze medewerkers.

Deze (toekomstige) ontwikkelingen brengen we in beeld en vertalen we naar effecten op teams en functies. Via strategische personeelsplanning blijven we monitoren of we de juiste medewerkers op de juiste plaats hebben en krijgen. Eén van de instrumenten die we voor het aantrekken van de juiste mensen inzetten is een effectieve arbeidsmarktcommunicatie. Dit instrument is niet statisch en zal ook in 2021 weer aangepast zijn aan de veranderde omgeving en gericht worden ingezet op het binnenhalen van de juiste medewerkers die we nodig hebben binnen de verschillende onderdelen van de gemeentelijke organisatie.

AANBESTEDING E-HRM SYSTEEM

De interne organisatie blijft zich aanpassen aan wat de stad nodig heeft en het domein Bedrijfsvoering en diensten blijft zich aanpassen aan wat de interne organisatie nodig heeft. Dat geldt ook voor onze processen en systemen. Geautomatiseerde systemen moeten helpend en ondersteunend zijn aan de behoefte van de veranderende organisatie. Voor ons e-hrm systeem gaan we een aanbestedingstraject in, waarbij de eisen en wensen die aan het systeem worden gesteld, naast wettelijke verplichtingen, gericht zijn op de wensen, behoeftes en wendbaarheid van de organisatie.

CAO 2021 "VERLOF EN VITALITEIT"

In de cao 2019-2020 is afgesproken dat alle gemeentelijke werkgevers vitaliteitsbeleid moeten hebben en dat een werkgroep criteria daarvoor ontwerpt. Daarnaast moet de werkgroep advies uitbrengen over hoe het bovenwettelijk verlof geharmoniseerd kan worden naar 36 uur per jaar. De werkgroep heeft een advies uitgebracht dat in 2020 voorgelegd wordt aan de gemeenten en vakbondsleden en uiteindelijk onderdeel zal worden voor de onderhandelingen van de cao 2021.

In de cao 2021 worden kaders neergelegd waarbinnen gemeenten hun eigen vitaliteitsbeleid moeten ontwikkelen in overleg met de ondernemingsraad. Grote delen uit het advies zijn in onze organisatie al aanwezig. Denk hierbij aan het hebben van een Arbo organisatie, het uitvoeren van een risico-inventarisatie, maatwerkoplossingen voor medewerkers, flexibel werken, personeelsgesprekken en opleidingsmogelijkheden.

ICT

Basis ICT-infrastructuur

De basis technische ICT-infrastructuur van onze gemeente is op dit moment kwetsbaar en vraagt om onderhoud op korte termijn. Zo is een deel van de huidige technieken die wij gebruiken door nieuwe ontwikkelingen inmiddels achterhaald. Apparatuur raakt verouderd en een aantal belangrijke componenten wordt dit jaar niet meer door leveranciers ondersteund. Hiervoor hebben we in 2020 noodgedwongen al extra kosten voor beheer en ondersteuning gemaakt. De door ons gebruikte techniek is ook niet meer geschikt om de uitdagingen van het digitaal te kunnen werken blijvend te kunnen beantwoorden. Een aantal grotere voorbeelden:

- 2020 heeft in het teken gestaan van de noodzakelijke vervanging van de firewalls (beveiliging) en werkplek/applicatieservers in de computerruimtes.
- In 2021 moet de fysieke werkplek van de medewerkers worden vernieuwd.
- 2022 staat in het teken van de vervanging van de storage-omgeving.
- In 2023 vervangen we de beeldschermen en switches.
- 2024 staat onder meer in het teken van de vervanging van de backup-omgeving.

Er is een meerjarig vervangingsschema opgesteld, waarin technische en financiële afschrijftermijnen samen worden gebracht om achterstanden in techniek in te lopen en in de toekomst voor te kunnen zijn. Hieruit blijkt met de inzichten van nu dat er structureel meer moet worden geïnvesteerd om de basis ICT-infrastructuur op orde te houden. Opmerking hierbij is overigens dat de gemeente Purmerend ondanks deze pieken de komende jaren nog steeds op het landelijk gemiddelde niveau blijft qua ICT-kosten bij gemeenten (Benchmark ICT Gemeenten M&I Partners). Wij hebben in de afgelopen jaren structureel laag gebudgetteerd voor ICT ten opzichte van andere

gemeenten van vergelijkbare grootte. De landelijke trend is dat de ICT-kosten vanwege de toenemende digitalisering van de maatschappij een steeds groter onderdeel zijn van de gemeentelijke begroting.

Digitaal samenwerken

De (interne) samenwerking heeft de laatste jaren langzaam maar steeds meer een digitale vorm gekregen. De coronacrisis heeft deze verandering echter een grote impuls gegeven qua noodzaak en urgentie. Het flexibel- en thuiswerken behoorde reeds tot de mogelijkheden, maar ook het overleggen-op-afstand en het samenwerken-op-afstand zal de komende jaren steeds meer worden ingebed in onze manier van samenwerken. Hiertoe implementeren we onder meer een zaakstelsel en komen er gemeentebrede tools waarmee online kan worden samengewerkt. Deze ontwikkelingen zorgen mede voor een logisch samenhangend geheel, waarmee we tevens beogen ons applicatielandschap te kunnen saneren.

Informatiebeveiliging

We treffen stapsgewijs de maatregelen om te gaan voldoen aan de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO). Dit is een meerjarig traject waar in 2020 belangrijke stappen zijn gezet. Hierover leggen we jaarlijks verantwoording af door middel van de ENSIA (Eenduidige Normatieve Single Information Audit).

DataLab

De focus van het Datalab ligt in 2021 op het (geografisch) ontsluiten van data en op het door ontwikkelen van onze software om dit mogelijk te maken. Het oplossen van maatschappelijke vraagstukken wordt ondersteund met behulp van data. De 'Atlas' van Purmerend wordt gevuld met relevante informatie voor de stad op de kaart, zoals alle geplande woningbouw. Dit doen we met inachtneming van de regels voor de privacy en informatieveiligheid. Daarnaast dragen wij er zorg voor dat wij als gemeente Purmerend op het gebied van de informatievoorziening in het DSO gereed zijn voor de invoering van de Omgevingswet op 1-1-2022.

7 Verbonden partijen

DOELSTELLING

Gemeente Purmerend is verbonden aan een aantal partijen. Deze paragraaf geeft inzicht met welke. We streven ernaar om de partijen mee te laten lopen in onze reguliere Planning en Control-cyclus. Dat betekent dat de begroting en de rekening van de partijen, tijdig beschikbaar moeten zijn.

WAT IS EEN VERBONDEN PARTIJ

Een privaot- of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente een bestuurlijk en financieel belang heeft (artikel 1 Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten).

HOE KIJKEN WIJ AAN TEGEN INHOUDELIJKE AANSTURING VERBONDEN PARTIJEN?

De gemeente Purmerend heeft om diverse redenen een belang in verbonden partijen. Dit kan diverse oorzaken hebben:

- Vanuit het verleden ontstaan, gemeentelijk belang beperkt, maar financieel interessant vanwege dividendinkomsten.
- Strategisch belang: de gemeente heeft er belang bij of is wettelijk verplicht om via gemeenschappelijke regelingen of besturen invloed te hebben in bepaalde, meer inhoudelijke, zaken. Door deze verbonden partijen wordt het mogelijk bepaalde voorzieningen voor de (inwoners van de) gemeente beschikbaar te hebben en daarbij ook bestuurlijke invloed uit te oefenen.
- Verzelfstandigde gemeentelijke onderdelen: qua bestuur en organisatie zijn er voormalige gemeentelijke onderdelen op afstand gezet. Door financiële relaties of bestuurlijke vertegenwoordiging heeft de gemeente nog invloed op de koers van deze verzelfstandigde onderdelen.

Al deze samenwerkingsverbanden hebben als overeenkomst dat het bestuur van de gemeente Purmerend via deze samenwerkingsverbanden een bijdrage kan leveren aan het behalen van de verschillende programmadoelstellingen. Als dit wijzigt, moet de gemeente de wijze van betrokkenheid in de betreffende partij heroverwegen.

BEGROTINGSCRITERIUM IN RELATIE TOT VERBONDEN PARTIJEN

Het begrotingscriterium houdt in dat binnen de spelregels van de raad, geen overschrijdingen op programmaniveau mogen plaatsvinden. Een belangrijk dilemma in het kader van de verbonden partijen is dat, door de wijze waarop de bestuurlijke zeggenschap is georganiseerd (op afstand), de uitkomsten van de begroting en jaarrekening van de verbonden partijen en de gemeentelijke bijdrage niet altijd direct beïnvloedbaar zijn.

Over voorstellen voor de ontwikkeling van de gemeentelijke bijdrage hanteert onze gemeente de volgende beleidslijn:

- Financieel effect gebaseerd op nieuw beleid van verbonden partij kan alleen opgenomen worden in de begroting en de budgetten na instemming van de raad, passende binnen de (financiële) spelregels voor nieuw beleid van de gemeente.
- Financieel effect gebaseerd op bestaand beleid van verbonden partij beschouwen als onvermijdelijke wijziging en deze als zodanig behandelen in de begroting en begrotingsaanpassingen.

De belangrijkste verbonden partijen van Purmerend zijn:

Programma 2 Samenleving

Verbonden partij	Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst (GGD) Zaanstreek/Waterland
Vestigingsplaats	Zaandam
Bestuurlijke vertegenwoordiger	Dhr. H.M.M. Rotgans
Openbaar belang	In stand houden gezondheidsdienst
Aard	Gemeenschappelijke regeling met 8 andere gemeenten
Ontwikkeling	Dit betreft een gemeenschappelijke regeling (GR) van de gemeenten in Waterland, Zaanstad en Oostzaan. Gemeenten zijn verplicht om alleen, of samen met anderen, een gezondheidsdienst in stand te houden. Bestuurlijk is de gemeente vertegenwoordigd in het dagelijks bestuur.
Risico's	Eigen risicodragers WW-verplichting, omvang projectenportefeuille, doorbetalingsverplichting bij arbeidsongeschiktheid (WWGA/WIA), calamiteiten binnen taakveld (uitbraak infectieziekten of rampenbestrijding).
Eigen vermogen ultimo 2019	€ 1.186.642
Vreemd vermogen ultimo 2019	€ 7.030.985
Resultaat 2019	€ 229.683 voordelig
Realisatie dividend 2018	n.v.t.
Begroot dividend 2019	n.v.t.
Geraamde bijdrage 2020	€ 2.777.001
Geraamde bijdrage 2021	€ 2.983.150

Verbonden partij	Werkom
Vestigingsplaats	Purmerend
Bestuurlijke vertegenwoordiger	Dhr. H.M.M. Rotgans
Openbaar belang	Uitvoering Wsw
Aard	Gemeenschappelijke regeling met Zaanstad
Ontwikkeling	Gestart sinds 1-1-2018
Risico's	Risico's zijn voor rekening deelnemende gemeenten.
Eigen vermogen ultimo 2019	€ 1.273.277
Vreemd vermogen ultimo 2019	€ 3.567.139
Resultaat 2019	€ 464.925
Realisatie dividend 2018	N.v.t.

Begroot dividend 2019	N.v.t.
Geraamde bijdrage 2020	€ 8.712.078
Geraamde bijdrage 2021	€ 8.519.231

Programma 4 Milieu

Verbonden partij	Omgevingsdienst IJmond
Vestigingsplaats	Beverwijk
Bestuurlijke vertegenwoordiger	Dhr. PL.v. Meekeren
Openbaar belang	Ja, verplicht in deze vorm georganiseerd
Aard	Gemeenschappelijke regeling met 13 andere gemeenten en de provincie
Ontwikkeling	De GR anticipeert op de invoering van de Omgevingswet. Voor de uitvoering van de taken zijn de Wet VTH en het Energieakkoord belangrijke uitgangspunten. Toenemende aandacht voor circulaire economie. Voortdurende inzet op verbeteren van de dienstverlening en verminderen van administratieve lasten.
Risico's	De door de GR geïdentificeerde risico's betreffen met name de bedrijfsvoering. Daarnaast zullen kosten gemaakt worden in geval van calamiteiten die de normale uitoefening van taken te boven gaan. Risico's zijn uiteindelijk voor rekening van de deelnemende gemeenten.
Eigen vermogen ultimo 2019	€ 419.249
Vreemd vermogen ultimo 2019	€ 8.287.440
Resultaat 2019	€ -79.499
Realisatie dividend 2019	n.v.t.
Begroot dividend 2020	n.v.t.
Geraamde bijdrage 2020	€ 148.755
Geraamde bijdrage 2021	€ 155.268

Programma 8 Veiligheid

Verbonden partij	Veiligheidsregio Zaanstreek-Waterland
Vestigingsplaats	Zaanstad
Bestuurlijk vertegenwoordiger	Dhr. D. Bijl
Openbaar belang	Ja, verplicht in deze vorm georganiseerd
Aard	Gemeenschappelijke regeling met 7 andere gemeenten
Ontwikkeling	Bij de vorming van de GR is overeengekomen dat de lasten via een groeimodel worden verdeeld van historische gegevens naar objectieve verdeelmaatstaven, waarbij de Veiligheidsregio in dezelfde periode een taakstelling op de totale begroting moet realiseren.
Risico's	De door de GR geïdentificeerde risico's betreffen met name de bedrijfsvoering. Daarnaast zullen kosten gemaakt worden in geval van calamiteiten die de normale uitoefening van taken te boven gaan. Risico's zijn uiteindelijk voor rekening van de deelnemende gemeenten.
Eigen vermogen ultimo 2019	€ 2.187.000
Vreemd vermogen ultimo 2019	€ 10.134.000
Resultaat 2019	€ 596.000
Realisatie dividend 2019	n.v.t.
Begroot dividend 2020	n.v.t.
Geraamde bijdrage 2020	€ 6.050.472
Geraamde bijdrage 2021	€ 6.160.997

Programma 9 Economie

Verbonden partij	Recreatieschap Twiske-Waterland
Vestigingsplaats	Velsen
Bestuurlijke vertegenwoordiger	Dhr. M. Hegger
Openbaar belang	Gebiedsbeheer landschappen Twiske en Waterland
Aard	Beheer van landschappen Twiske en Waterland
Ontwikkeling	Sinds 2013 zijn het Twiske en Landschap Waterland samengegaan in het

	recreatieschap Twiske-Waterland.
Risico's	Het benodigd weerstandsvermogen van € 467.000 is afgedekt met een weerstandscapaciteit van € 1.944.000.
Eigen vermogen ultimo 2019	€ 2.238.964
Vreemd vermogen ultimo 2019	€ 37.612
Resultaat 2019	€ 120.255
Realisatie dividend 2019	n.v.t.
Begroot dividend 2020	n.v.t.
Geraamde bijdrage 2020	€ 82.729
Geraamde bijdrage 2021	€ 82.327

Programma 10 Bestuur en concern

Verbonden partij	Waterlands archief
Vestigingsplaats	Purmerend
Bestuurlijke vertegenwoordiger	D. Bijl
Openbaar belang	De regeling heeft als doel de belangen m.b.t. de archiefbescheiden en collecties die berusten in de archiefbewaarplaatsen van de gemeenten in gezamenlijkheid te behartigen.
Aard	Gemeenschappelijke regeling met 5 andere gemeenten
Ontwikkeling	De mogelijkheden tot samenwerking met het gemeentearchief Zaanstad worden verkend.
Risico's	Risico's betreffen met name de bedrijfsvoering.
Eigen vermogen ultimo 2019	€ 419.686
Vreemd vermogen ultimo 2019	€ 62.997
Resultaat 2019	- € 19.546
Realisatie dividend 2019	n.v.t.
Begroot dividend 2020	n.v.t.
Geraamde bijdrage 2020	€ 532.871
Geraamde bijdrage 2021	€ 633.595

Algemene dekkingsmiddelen

Verbonden partij	BV Stadsverwarming
Vestigingsplaats	Purmerend
Bestuurlijke vertegenwoordiger	Dhr. H.M.M. Rotgans
Openbaar belang	Stadsverwarming Purmerend (SVP) heeft op basis van artikel 2 van de Warmtewet (2013) de plicht warmtelevering in het verzorgingsgebied zeker te stellen, tegen redelijke voorwaarden en met inachtneming van een goede kwaliteit van dienstverlening.
Aard	De BV Stadsverwarming is een 100% deelneming van de gemeente Purmerend. De BV koopt en verkoopt warmte en heeft hiervoor een eigen distributienet. De deelneming van de gemeente in de BV bedraagt ruim € 38 miljoen.
Ontwikkeling	Vanaf medio 2014 is 80% van de jaarlijkse warmtebehoefte van de klanten van SVP afkomstig van biomassa en is daarmee klimaatneutraal.
Risico's	Wet- en regelgeving, gasprijontwikkeling, graaddagenontwikkeling (en de daaraan gerelateerde afzet) en de hoogte van de inflatie.
Eigen vermogen ultimo 2019	€ 18.945.000
Vreemd vermogen ultimo 2019	€ 100.003.000
Resultaat 2019	€ 5.706.000
Realisatie dividend 2019	€ 700.000
Begroot dividend 2020	€ 700.000
Begroot dividend 2021	€ 700.000
Geraamde bijdrage 2020	N.v.t.
Geraamde bijdrage 2021	N.v.t.

Verbonden partij	BNG
Vestigingsplaats	Den Haag
Bestuurlijke vertegenwoordiger	Dhr. H.M.M. Rotgans
Openbaar belang	Ja
Aard	BNG Bank is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. De bank draagt duurzaam bij aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de inwoner.
Ontwikkeling	De BNG heeft zich in 2016 sterker gericht op nieuwe producten (o.a. energietransitie financieringsfaciliteit) en verduurzaming van de balans.
Risico's	Het resultaat financiële transacties zal ook in de nabije toekomst gevoelig blijven voor politieke, economische en monetaire ontwikkelingen.
Eigen vermogen ultimo 2019	€ 4.887 miljoen
Vreemd vermogen ultimo 2019	€ 144.802 miljoen
Resultaat 2019	€ 163 miljoen
Realisatie dividend 2019	€ 71 miljoen
Begroot dividend 2020	Gezien de onvoorspelbare bewegingen op de financiële markten acht de bank het niet verantwoord een uitspraak te doen over de verwachte nettowinst 2020.
Achtergestelde schulden per	01-01-2019: € 32 miljoen en 01-01-2020: € 32 miljoen
Geraamde bijdrage 2020	N.v.t.
Geraamde bijdrage 2021	N.v.t.

Verbonden partij	Huisvuilcentrale Alkmaar (HVC)
Vestigingsplaats	Alkmaar
Bestuurlijke vertegenwoordiger	Dhr. H.M.M. Rotgans
Openbaar belang	Ja
Aard	HVC is verantwoordelijk voor het duurzaam afvalbeheer van haar aandeelhouders. Daarnaast produceert HVC duurzame energie en levert deze aan gemeenten, waterschappen, bedrijven en particulieren. De kerntaken van HVC zijn grondstoffenmanagement en opwekking en levering van duurzame energie. Bovendien ondersteunt HVC haar aandeelhouders bij het in kaart brengen van maatregelen voor lokale verduurzaming. HVC is actief in Nederland en binnen Nederland de grootste niet-commerciële afvalinzamelaar. HVC heeft 46 aandeelhoudende gemeenten en 6 waterschappen uit Noord-Holland, Zuid-Holland, Flevoland en Friesland.
Ontwikkeling	HVC heeft ambities voor een duurzame toekomst.
Risico's	De bedrijfsvoering staat op grote afstand van de aandeelhouders.
Eigen vermogen ultimo 2019	€ 126.906.000
Vreemd vermogen ultimo 2019	€ 870.489.000
Resultaat 2019	€ 10.139.000
Realisatie dividend 2019	N.v.t.
Begroot dividend 2020	N.v.t.
Geraamde bijdrage 2020	N.v.t.
Geraamde bijdrage 2021	N.v.t.

OVERIGE OVERZICHTEN